

3. BA református hittanoktató, nappali

MINTATANTERV
Hittanoktató BA szak kredites képzés
2013/2014

Tantárgy	kód	Előfelt. kódja	Félévek					
			Kontakt óraszám/követelmény/kredit					
			1	2	3	4	5	6
SZIGORLATOK								
Biblikus szigorlat 1. (ószöv. bev., ószöv. bibliaismeret)	BTHBH01	BTHBH50 ÓSZBH15				-/sz/0		
Biblikus szigorlat 2. (újszöv. bev., újszöv. bibliaismeret)	BTHBH02	BTHBH51 ÚSZBH35				-/sz/0		
Rendszeres teológiai szigorlat (hitvallásismeret, bev. a dogmatikába, etika)	DOERH02	DOERH19					-/sz/0	
Históriai szigorlat (egyetemes és magyar egyháztört.)	ETRRH02	ETRRH52 ETRRH56						-/sz/0
SZAKDOLGOZAT								
Szakdolgozat 1	SPCSH01	-----					30/gy/5	
Szakdolgozat 2	SPCSH02	SPCSH01						-/sz/10
ALAPOZÓ MODUL (AL)								
a) Bibliai sáv (BSV)								
Bibliaismeret 1	BTHBH50	-----	30/k/2					
Bibliaismeret 2	BTHBH51	-----		30/k/2				
Ószövetségi bevezetés 1	ÓSZBH14	-----			30/k/2			
Ószövetségi bevezetés 2	ÓSZBH15	-----				30/k/2		
Újszövetségi bevezetés 1	ÚSZBH34	-----			30/k/2			
Újszövetségi bevezetés 2	ÚSZBH35	-----				30/k/2		
b) Rendszeres sáv (RSV)								
Hitvallásismeret 1	DOERH10	-----	30/k/2					
Hitvallásismeret 2	DOERH11	DOERH10		30/k/2				
Szimbolika (felekezetismeret)	DOERH15	DOERH11			30/gy/2			
Bevezetés a filozófiába	FILRH30	-----		15/k/1				
Egyetemes egyháztörténet 1	ETRRH50	-----	30/k/2					
Egyetemes egyháztörténet 3	ETRRH52	ETRRH50			30/k/2			
c.) Gyakorlati sáv (GSV)								
Ekkleziasztika (egyházismeret)	GYKGH67	-----	30/gy/2					
d.) Általános modul								
Proszeminárium	BTHBH64	-----	30/gy/2					
SZAKMAI TÖRZSMODUL (TEO)								
a) Bibliai sáv (BSV)								
Bibliai kortörténet 1	BTHBH54	BTHBH50			30/k/2			
Bibliai kortörténet 2	BTHBH55	BTHBH51 BTHBH54				30/k/2		
Ószövetségi írásmagyarázat 1	ÓSZBH16	BTHBH51				30/k/2		
Ószövetségi írásmagyarázat 2	ÓSZBH17	BTHBH01					30/k/2	
Újszövetségi írásmagyarázat 1	ÚSZBH36	BTHBH51				30/k/2		
Újszövetségi írásmagyarázat 2	ÚSZBH37	BTHBH02					30/k/2	
b) Rendszeres sáv (RSV)								
Dogmatika prolegomena	DOERH13	DOERH10		30/k/2				
Etika 1	DOERH18	DOERH13				30/k/2		
Etika 2	DOERH19	DOERH18					30/k/2	
Magyar egyháztörténet 1	ETRRH54	-----			30/k/2			
Magyar egyháztörténet 2	ETRRH55	ETRRH54					30/k/2	
Magyar egyháztörténet 3	ETRRH56	ETRRH55						30/k/2

			1	2	3	4	5	6
KATEKETIKA SZAKIRÁNY (KAT)								
Katechetika 1	VPPGH40	BTHBH51			30/k/2			
Katechetika 2	VPPGH52	VPPGH40				30/k/2		
Katechetikai gyakorlat 1	VPPGH41	BTHBH52					30/gy/3	
Katechetikai gyakorlat 2	VPPGH42	VPPGH41						30/gy/3
Vallásdidaktika 1 (szakmódszertan)	VPPGH46	BTHBH51					30/k/2	
Valláspedagógia	VPPGH63	-----				30/k/3		
Pásztorálpszichológia	VPPGH44	-----		30/k/2				
Pásztorálpszich-i gyakorlat	VPPGH45	VPPGH44			30/gy/2			
Egyházi ének és zenetörténet 1	HIMGH68	-----	30/k/2					
Egyházi ének és zenetörténet 2	HIMGH69	-----		30/k/2				
Egyházi ének és zenetörténet 3	HIMGH70	-----			30/k/2			
Egyházi ének és zenetörténet 4	HIMGH71	-----				30/k/2		
Egyházi ének és zenetörténet 5	HIMGH72	-----					30/k/2	
Beszédtechnika 1	GYKGH65	-----	30/gy/2					
Beszédtechnika 2	GYKGH66	-----		30/gy/2				
PEDAGÓGIAI MODUL (PED)								
Neveléstörténet	VPPGH53	-----	30/k/3					
Neveléstudomány	VPPGH54	-----	30/k/3					
Valláspszichológia 1	VPPGH55	-----			30/k/3			
Pszichológia 2 (személyiség- és fejlődéslélektan)	VPPGH56	-----		30/k/3				
Egyházi és gyülekezeti kommunikáció	VPPGH57	-----		30/gy/3				
Önismereti gyak. (pedagógus személyiség)	VPPGH58	-----					30/gy/3	
Egyéni gyűl. katechetikai gyak.	VPPGH59	-----						60/gy/4
Gyakorló iskolai gyak.	VPPGH60	-----						90/gy/7
SZAKNYELV (HT LSVL)								
Szaknyelv 1	LSVL....	-----		30/gy/3				
Szaknyelv 2	LSVL....	-----			30/gy/3			
Szaknyelv 3	LSVL....	-----				30/gy/3		
Szaknyelv 4	LSVL....	-----					30/gy/3	
KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ SZAKMAI KÖVETELMÉNY (HT KVSZK)								
Szeminárium 1	BSVS.... RSVS.... GSVS....	-----	30/gy/2					
Szeminárium 2	BSVS.... RSVS.... GSVS....	-----	30/gy/2					
Szeminárium 3	BSVS.... RSVS.... GSVS....	-----	30/gy/2					
Szeminárium 4	BSVS.... RSVS.... GSVS....	-----		30/gy/2				
Szeminárium 5	BSVS.... RSVS.... GSVS....	-----		30/gy/2				
Szeminárium 6	BSVS.... RSVS.... GSVS....	-----			30/gy/2			

			1	2	3	4	5	6
Hittanoktatói szakdolgozatra felkészítő szeminárium 1	BSVÓH10 BSVÚH10 BSVBH10 RSVRH10 RSVEH10 RSVFH10 GSVGH10 GSVPH10 GSVHH10	-----				30/gy/4		
Hittanoktatói szakdolgozatra felkészítő szeminárium 2	BSVÓH11 BSVÚH11 BSVBH11 RSVRH11 RSVEH11 RSVFH11 GSVGH11 GSVPH11 GSVHH11	-----					30/gy/4	
Haladó szeminárium 1	BSVÓ010 BSVÚ010 BSVB010 RSVR010 RSVE010 RSVF010 GSVG010 GSVP010 GSVH010	-----						30/gy/4
VÁLASZTHATÓ NEM SZAKMAI KÖVETELMÉNY (HT ÉRTÉ)								
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----	30/gy/2					
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----	30/gy/2					
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----		30/gy/2				
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----		30/gy/2				
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----			30/gy/2			
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----			30/gy/2			
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----				30/gy/2		
Értelmiségi kínálatból	ÉRTÉ....	-----				30/gy/2		
Kredit: 180			30	30	30	30	30	30
Kontakt óraszám: 2205			420	405	420	390	330	240

TÁRGYLEÍRÁSOK

I. félév

BTHBH50 – BIBLIAISMERET 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>A bibliaismeret első félévi oktatásának célja az ószövetségi Szentírás könyveinek részletes, tartalmi megismertetése. Ennek során a hallgatók el kell, hogy sajátítsák az egyes bibliai könyvek tartalmi ismeretét, valamint a bibliai történetekkel, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat. A tantárgy részét képezi a válogatott szemelvények szó szerinti megtanulása (memoriter) is. Ezeknek az ismereteknek az elsajátítását a félév során írandó zárthelyi dolgozatokon ellenőrizzük. Az órákon elhangzó előadásokon a bibliai könyvekhez kapcsolódó háttérismereteket, kiegészítő információkat (kortörténet, vallástörténet, irodalmi vonások) is közöljük. Mind a teológiai tudomány művelésének, mind a lelkipásztori hivatásnak az alapja a bibliaismeret, a bibliai könyvekben való jártasság. Erre a tantárgyra épül szinte minden további teológiai tárgy.</p>				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés az Ószövetségbe: az Ószövetség népének története, Izráel vallása, könyvei, kánon- és szövegtörténet, irodalmi műfajai, régészet és Ószövetség 2. Teremtéstörténetek, őstörténet, patriarchák története, József (1Móz) 3. Izráel Egyiptomban, tíz csapás, kivonulás, pusztai vándorlás, honfoglalás (2Móz-Józs) 4. A bírák kora, harc a filiszteusokkal, Sámuel, Saul, Dávid, a királyság kialakulása (Bír-Ruth-1-2Sám) 5. Salamon, az ország kettészakadása, az északi és déli országrész története (1-2Kir, 1-2Krón) 6. A babiloni fogság, a fogság prófétái, élet a fogságban; újjáépítés (Ezsdrás és Nehémiás) 7. Eszter-Jób-Zsoltárok 8. Péld-Préd-Énekek 9. A próféták 1. (Ézs-Jer-JSir) 10. A próféták 2. (Ez-Mal) 11. Apokaliptika (Dán) és a deuterokanonikus bibliai könyvek 12. Összefoglalás, értékelés 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<p>Zárthelyi dolgozatok minden óra elején (tartalmi kérdések, nevek, események, memoriterek) Az Ószövetség könyveinek a félév menetét követő folyamatos és figyelmes olvasása A zárthelyi dolgozatok jegyeinek alapján a félévet lezárni nem tudó (bizonytalanra álló) hallgatók, akik nem írtak meg egy vagy több zárthelyit, illetve akiknek elégtelen zárthelyijük van, azok kollokviumon adnak számot a tananyag elsajátításáról.</p>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biblia – Magyarázó jegyzetekkel. Budapest: Magyar Bibliatársulat-Kálvin Kiadó, 1996. ▪ Pecsuk Ottó (szerk.), <i>Bibliaismereti kézikönyv</i>. Budapest: Magyar Bibliatársulat-Kálvin Kiadó, 2004. ▪ Burján T. és Pecsuk O. (szerk.), <i>Bibliai iránytű</i>. Budapest: Magyar Bibliatársulat-Kálvin Kiadó ▪ Kiadott órai segédanyag, órai jegyzetek 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dér Katalin – Horváth Pál, <i>Bibliaismeret</i>. Budapest: Műszaki Könyvkiadó, 1999. ▪ Herczeg Pál, <i>Érted is, amit olvasol?</i> Budapest: Ref. Sajtóosztály, 1991. ▪ Pákozdy László Márton, <i>Bibliaiskola</i>. Budapest: Kálvin Kiadó, 2007. ▪ C. Westermann – G. Gloege, <i>A Biblia titkai</i>. Budapest: Kálvin Kiadó, 1997. 				

DOERH10 - HITVALLÁSISMERET 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Szűcs Ferenc	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás (HH) alapján bevezetés a bibliai és rendszeres teológiai gondolkozásba. A hitvallások struktúráját követve a hallgatók megismerkednek a tantételek klasszikus reformátori, valamint modern teológiai megközelítésével, problematikájával.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hit és hitvallás. HK 21-24 2. Isten kijelentése és a Szentírás. HH I-II 3. Az egyetlen vigasztalás és a HK néhány jellegzetessége. HK 1-5 4. Az ember nyomorúsága, az eredendő bűn és szabad akarat kérdése. HK 6-9, 11-14, HH VIII-IX 5. A szabadító személye. HK 15-19, HH XI 6. A Szentháromság Isten HK 25, HH III 7. A teremtő, mindenható Atya, a látható és láthatatlan világ HK 26, HH XI 8. A gondviselő Isten HK 27-28, HH VI 9. Krisztus hármastiszte a miénk HK 31-34 10. Krisztus útja a megaláztatástól a felmagasztalásig HK 35-37, 40-46, 49, 52 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A kijelölt kérdés-feleletek szó szerint, a fejezetek tartalmilag megtanulandók.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szűcs Ferenc: <i>Hitvallásismeret</i>. Budapest, 1995 ▪ <i>A Heidelbergi Káté – A Második Helvét Hitvallás</i>. Budapest, 1981 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ John N. D. Kelly: <i>Early Christian Creeds</i>. London, 1972 ▪ Szent Ágoston: <i>A hit és hitvallás</i>. Kolozsvár, 1999 ▪ Philip Melancton: <i>Loci communes 1521</i>. Lateinisch-Deursch, Gütersloh, 1997 ▪ <i>Luther Márton négy hitvallása</i>. Budapest, 1983. ▪ Zwingli Ulrik: <i>Commentarius vagyis az igaz és a hamis vallás magyarázata 1525</i>. Budapest, 1999 ▪ Kálvin János: <i>A Genfi egyház kátéja 1545</i>. Pápa, 1907 ▪ Kálvin János: <i>Tanítás a keresztyén vallásra 1559</i>. Rövidített formában. Budapest, 1986 ▪ Heinrich Bullinger: <i>A keresztyén vallás summája 1556</i>. Szentendre, 1997. ▪ <i>Belga Hitvallás</i>. Kolozsvár, 1998. ▪ <i>Skót Hitvallás</i>. Kolozsvár, 1999. ▪ <i>Westminsteri Hitvallás</i>. Kolozsvár, 1999. ▪ <i>Ír Hitvallás</i>, Kolozsvár, 1999. ▪ <i>La Rochelle-i Hitvallás</i>, Kolozsvár, 2000. ▪ <i>Doedrehti Kánonok</i>, Kolozsvár, 2000. ▪ <i>Bekentnisse der Kirche. Bekenntnistexte aus zwantig Jahrhunderten</i>. Wuppertal, 1997 ▪ <i>Reformierte Zeugnis huete</i>. Eine Sammlung neuerer Bekenntnistexte aus de reformierten Tradition. Hrg. Lukas Vischer. Neukirchen-Vluyn, 1988. 				

ETRRH50 - EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium

	kötelező	őszi	Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Vizsgálja hogyan engedelmeskedett az egyház Urának, valamint miképpen hirdette és élte meg hűséggel az általa hirdetett evangéliumot. A korabeli források felhasználásával kutatómunkára és annak kiértékelésére ösztönöz, több oldalról is megvilágítva a korabeli eseményeket.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Az ösgyülekezettől a reformációig				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyháztörténet írása, tárgya, módszere; az egyháztörténet helye a teológiai stúdiumok között 2. A keresztyénség létrejötte, gyülekezeti élet: hit, kultusz, szervezet, hierarchia 3. Harc a vallásszabadságért; keresztyénüldözések, keresztyénség terjedése 4. A keresztyén erkölcs, egyházfegyelem az V. századig. A szerzetesi életforma kialakulása 5. Nursiai Benedek – forráselemzés 6. A pápaság megerősödése, kapcsolata a frank uralkodókkal 7. A pápaság és az uralkodók harca III. Ince pápáig, keresztes-hadjáratok a reformációig 8. Az előreformáció szükségessége, a pápaság avignon-i fogsága, reformzsinatok, Wycklif, Husz 9. A házi írásbeli dolgozat - egy-egy adott témában – megbeszélése, értékelése 10. A reformáció kiváltó okai, Luther élete és reformátorrá válása, 95 tétel (forráselemzés) 11. Harc a reformáció elfogadásáért az egyházi, a világi méltóságokkal és a tévtanítókkal 12. Luther dogmatikai vitái, Margburgi Kollokvium 13. Helvét reformáció – Zwingli, a 67 tétel tanulmányozása 14. Zwingli teológiája, berni disputa és úrvacsora vita. Bullinger élete és munkája, Consensus Tigurinus, I. és II. Helvét Hitvallás. 15. Összefoglalás: a lutheri és a svájci reformáció eredményei, hatásai 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Forráselemzés és egy adott téma rövid, házi, írásbeli kidolgozása				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Révész I. - Segesváry L., Az egyháztörténelem alapvonalai, Debrecen, 1936. (reprint 1991) ▪ Colijn, Jos, Egyháztörténelem. Sárospatak, 1996. ▪ Karl Heussi, Az egyháztörténet kézikönyve, Budapest, Osiris, 2000. ▪ Warga L., A keresztyén egyház történelme, Sárospatak, 1906. ▪ Diarmaid MacCulloch, A reformáció története, ford. Varga Benjámin, Bp. Európa, 2011. 1255 ▪ A kezdetektől a reformációig, szerk.: Dienes-Misák, Sárospatak 2007. 146. ▪ A reformáció, szerk.: Dienes Dénes, Sárospatak, 2008. 191. ▪ Ulrich Gabler, Huldrych Zwingli, Kálvin Kiadó, 2008. 186. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adriányi G., Az egyháztörténet kézikönyve, München, 1975. ▪ Baur, F. C., A keresztyén egyház a IV. V. VI. századokban, Bp. 1879. ▪ Baur, F. C., A középkori keresztyén egyház, Bp. 1882. ▪ Szent Ágoston vallomásai, Bp. 1975. Ecclesia ▪ Augustinus, Isten városáról. I-II. Bp. 1942, 1943. ▪ Canterbury Szent Anzelm, Filozófiai és teológiai művek I., Bp. Osiris, 2001. ▪ Henry Chadwick, A korai egyház, Bp. Osiris, 2003. ▪ Bárczay Gy., Augustinus történetfilozófiája, é.n. ▪ Szent Ágoston, A keresztyén tanításról,. Bp. 1944 Szent István Társulat ▪ Gergely J., A pápaság története, Bp. 1982. Kossuth ▪ Corona Bamberg, Az emberség ára, Eisenstadt, 1974. ▪ Harnack, A., A szerzetesség ideáljai és története, Bp. 1911. ▪ Adolf von Harnack, A keresztyénség lényege, Bp. Osiris, 2000. ▪ Louis Charpentier, A templomos lovagok titkai, Bp. 1992. ▪ Vanyó L., Az ókeresztény egyház és irodalma, Bp. 1988. Szent István Társulat ▪ Vanyó L., Legyetek tökéletesek... ▪ Timkó I., Keleti keresztyénség, keleti egyházak, Bp. 1983. ▪ Beda Venerabilis, English Church, Edinburgh, 1955. 				

- Louis Bréhier, Bizánc tündöklése és hanyatlása, Bp. Bizantologiai Intézeti Alap, 1997.
- Bozsóki Pál G., Keresztshadjáratok, Szeged, 1995.
- Walter Zöllner, A kereszties háborúk története, Bp. 1980.
- Frantisek Palacky, A huszitzmus története, Bp. Európa, 1984. 726
- Marczali H., A reformáció kora, Budapest, 1901
- Masznyik E., szerk. Luther Márton egyházreformáló iratai, Pozsony, 1905
- Wiczián D., Luther előadói munkássága, Budapest, 1930
- R. Friedenthal, Luther élete és kora, Budapest, Gondolat, 1977
- Erdős J., Zwingli Ulrich élete és reformátori működése főbb vonásokban, Debrecen, 1884
- Benke I., Zwingli Ulrich élete és a helvét reformáció megalapítása, Sepsi-Szentgyörgy, 1884
- Soós B., Zwingli Ulrich küzdelme a római katolikus egyház ellen 1519-1524, Debrecen, 1935
- Zwingli, Comentarius vagyis az igaz és a hamis vallás magyarázata, Kálvin János Társaság, Budapest, 1999 (reprint)
- Tamkó B., Egyháztörténeti olvasmányok, Debrecen, 1907
- Szántó K., „A reformáció története” A katolikus egyház története, Budapest, 1983
- O. Chadwick, A reformáció, Osiris, Budapest, 1997
- A korszak egyéb forráskiadványai

GYKGH67 - EKKLEZIASZTIKA				
Tantárgy felelőse: Dr. Nagy István	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Órai munka, házi dolgozat, zárthelyi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hallgatók tekintélyes része erősen szekularizált háttérből érkezik és nincs kellő ismeretük a Magyar Református Egyház életéről. A stúdium célja, hogy leíró tájékoztatást adjon egyházunk életéről. Az ekkleziasztika tudománya az egyház adott pillanatában vizsgálja az egyházi életet, azaz egyház a jelenben. A tantárgyi követelmények is erre irányulnak, hogy a Református Egyház helyzetét a jelenben vizsgálja meg.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Az ekkleziasztika a gyakorlati teológia körébe tartozik és megkülönböztetendő az ekkleziológiától, amely rendszeres teológiai tárgy. A hallgatóknak szükséges, hogy alapvető egyházi ismereteket elsajátítsanak, mert csak így lehetséges a gyülekezetben végzett szolgálat eredményességére legalább kísérletet tenni. Az évközi követelmények szűkülő körben vizsgálják az egyház és benne a lelkészek helyzetét a társadalmi kerettől indulva, a teológia tudományán keresztül a gyülekezeti, sőt családi kerethez megérkezve.				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A Magyar Református Egyház és a mai társadalom (posztmodern és magyar helyzetkép) 2. A Magyar Református Egyház szervezeti felépítése és története 3. A gyakorlati teológia preskriptív és proskriptív jellege 4. Egyházunk igehirdetési gyakorlata 5. Egyházunk diakóniája és missziója 6. A gyülekezet teológiai és ekkleziisztikai szempontból 7. A presbitérium munkája 8. A gyülekezeti éneklés helyzete 9. Kiscsoportok működése a gyülekezetben 10. Egyház és iskolaügy 11. A Budapesti Református Teológia története és a teológus diák „útja” 12. A lelkipásztor helyzete a gyülekezetben 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nagy István: A magyar református ekkleziasztika nagy vonalakban, 1970-2000 Budapest 2003 ▪ Imre Lajos: Ekkleziasztika, 1941 ▪ Fekete Károly: A gyülekezetépítés szolgálatában Budapest 2000 ▪ Douglass: Új reformáció Budapest 2002 ▪ Douglass: Isten szeretetének ünnepe, Kálvin és Luther Kiadó 2005 ▪ Kádár Ferenc: Egyház itt és most, Az ekkleziasztika művelésének alapjai, eredményei és mai lehetőségei, Doktori kézirat, Sárospatak 2006. ▪ Makkai Sándor: Az egyház bűnei; és Egyházi életünk Válsága. Kálvin Kiadó 2005
Ajánlott irodalom:

BTHBH64 - PROSZEMINÁRIUM				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Zárthelyi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A prosezeminárium célja, hogy a hallgatót bevezesse az egyetemi tanulás és teológiai tudományos munka módszertanába. Megismerteti a hallgatókat a teológiai tudományok rendszerével, felépítésével, a jegyzetelés, könyvtárhasználat és dolgozatírás módjaival, követelményeivel.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A teológiai tudományok rendszere 2. A teológiai tudományok segédtudományai 3. Tanulásmódszertan A 4. Tanulásmódszertan B 5. Könyvtárismeret 6. Könyvtárhasználat 7. Írásbeli munkák 8. A szemináriumi dolgozat 9. A TDK dolgozat 10. A szakdolgozat 11. Tudományos írások műfajai 12. ZH 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Aktív órai munka + zárthelyi dolgozat				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alister McGrath: Bevezetés a keresztyény teológiába (Budapest: Osiris 1995) ▪ Umberto Eco: Hogyan írjunk szakdolgozatot? (Budapest: Kairosz 2005) ▪ Gyurgyák János: Szerzők és szerkesztők kézikönyve (Budapest: Osiris 2005) 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karner Károly: Bevezetés a teológiába (Budapest: 1954) ▪ Kocsis Elemér: Bevezetés a teológiába (Debrecen. 1979) ▪ Horváth Tibor-Papp István: Könyvtárosok kézikönyve 1-5 (Budapest: Osiris 1999-2003) 				

HIMGH68 - EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENETÖRTÉNET 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium

	kötelező	ősz	Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Írásbeli és szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<u>Egyházi ének:</u>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az énekeskönyv kijelölt énekeinek megtanulása (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni). ▪ Az énekeskönyvből kijelölt egyes énekre vonatkozó alapvető történeti, stiláris, teológiai és funkcionális (liturgiai) ismeretek elsajátítása. 				
<u>Zenetörténet:</u>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ mivel az egyházi éneklés legfőbb mértéke a Szentírás, ismerje meg, mit tanít a Biblia az éneklésről; illetve mit tanítanak reformátor eleink az éneklésről ▪ ismerje meg, melyek Csomasz Tóth Kálmán szerint a helyes egyházi ének ismertetőjegyei ▪ ismerje meg a 16. század legfontosabb énekgyűjteményeit, azoknak anyagát, szerkezetét, szerkesztési elveit 				
<u>Tematika:</u>				
1. Az egyházi ének ismertetőjegyei				
2-3. Biblia és ének:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az Ószövetség tanítása az éneklésről ▪ A Zsoltárok Könyve ▪ Az Újszövetség tanítása az éneklésről 				
4. A reformátorok tanítása az éneklésről				
5-6. A genfi zsoltároskönyv keletkezése				
7. A genfi zsoltárok feldolgozásai a 16. században				
8. A legfontosabb gyülekezeti énekeskönyvek a 16-17. században				
9-10. A 16. századi históriás énekstílus				
11-12. 16. századi egyházi énekstílus				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A kijelölt énekek közül legalább 20 tétel felmondása október 18-ig. A további tételek felmondását legkésőbb a szorgalmi időszak végéig teljesíteni kell. A szóbeli vizsga feltétele az énekek hibátlan felmondása és a sikeres írásbeli (zárthelyi) vizsga.				
Az öt félév alatt felmondandó zsoltárok:				
Kívülről				
5, 6, 8, 19, 23, 24, 25, 32, 33, 38, 42, 47, 51, 65, 66, 68, 74, 77, 80, 81, 84, 89, 90, 91, 92, 96, 97, 99, 105, 110, 114, 117, 121, 130, 134, 135, 136, 138, 140, 141, 146, 150.				
Kottából				
1, 2, 3, 9, 16, 22, 30, 34, 35, 40, 50, 61, 74, 101, 102, 107, 119, 125, 128, 133, 143.				
A félév során felmondandó tételek listája:				
Kívülről: 8 db, a fenti listából választott zsoltár, valamint az alábbi dicsérek:				
447, 146, 161, 475, 380, 220, 256, 236, 286, 450, 258, 254, 399, 255, 379, 257, 242, 241, 311, 240, 369, 317, 213, 273, 353, 205, 372, 368, 162, 408. Az Éneklő Egyházból (katolikus énekes könyv): 72, 190.				
Kottából: 5 db, a fenti listából választott zsoltár, valamint az alábbi dicsérek:				
402, 403, 404, 386, 476, 387, 237, 163, 486, 260, 318, 408, 339, 244, 378.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i>. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950. ▪ Dobszay László: Az egyházzene tiszta eszméje. <i>Magyar Egyházzene</i> I (1993/1994), 12-17. ▪ Kálvin János: Előszó a Zsoltárokhoz. <i>Zsoltár</i> I/4. (1994) 2-3. vö.: Kálvin János: A keresztyéneknek... in: Goudimel, Claude: Zsoltárok 1565. Közreadja: Bólya József. Budapest 2002. 6-8. ▪ „...eleitől fogva...” Tanulmányok a genfi zsoltárok énekléséről. <i>ReZeM</i> 1993. 7-12, 33-35. (47-52). ▪ Bourgeois, Loys: <i>A muzsika igaz útja</i>. Ford.: Jeney Zoltán. Budapest 2003. Olvasandó: Ferenczi Ilona utószavából: Louis Bourgeois, a zenész és zeneszerző. 65-68. 				

Ajánlott irodalom:

- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950.
- Csomasz Tóth Kálmán: *Dicsérjétek az Urat! - Tudnivalók énekeinkről*. Kálvin Kiadó, Budapest 1971.
- Csomasz Tóth Kálmán: *A protestáns egyházi népének a XVII-XVIII. században*. Újabb kiadása: Hagyomány és haladás Budapest 2003. 491-519.
- Dobszay László: *A magyar népének I*. Veszprém 1995.
- Dobszay László: *A magyar egyházzene történeti forrásai*. Budapest, 1999. [Egyházzenei füzetek I/8. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság]
- Luther Márton: *A muzsika dicsérete. Zsoltár I/3*. (1994) 2-3.

GYKGH65 - BESZÉDTECHNIKA

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László Sándor	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tiszta, jól érthető, kifejező és szép beszéd elsajátítása a helyes, nagy kapacitású rekeszlégzés kialakításával és begyakorlásával, a megfelelő, erőteljes hangadás elsajátításával, a szabályos beszédritmus megteremtésével, kiejtés - és kifejező gyakorlatokkal. A szólamegységek felismertetése, a szövegértelmezés jártasságának kialakítása, a hangsúlyviszonyok tanulmányozása, hanglejtés-variációk gyakoroltatása, váltások és fokozások megtanulása, a hangszíngyakorlatok, a szónoki eszköztár fejlesztése, retorikai alapok.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az egyéni sajátosságok figyelembevételével személyre szabott, differenciált beszédtechnikai fejlesztés. A verbális, nonverbális kommunikációs készségek további fejlesztése, a metakommunikációs jelzések jobb megértése, a beszédképesség, beszédfigyelem és beszédészlelés fejlesztése, a rekeszlégzés automatizálása, a hangtalan belégzés begyakorlása, a szünettartás tudatosítása, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés szabályozása. Az erőteljes mellhang és a pergő, tiszta szövegmondás kialakítása, pontos artikuláció. A hangkapcsolatok szabályos ejtésének begyakorlása, a gége kímélése a feszítés-, vagy erőlködésmentes hangadás elsajátítása, tudatosítása.

Az önismeret fejlesztése, az önbizalom erősítése. A szónoki beszéd alapjai a gyakorlatban.

Évközi tanulmányi követelmények:

Órákon való aktív részvétel, gyakorlati feladatok megoldása, egy szabadon választott prózai és verses mű előadása.

Kötelező irodalom:

- Montágh Imre: *Tiszta beszéd*

Ajánlott irodalom:

- Montágh Imre: *Szó-Hang-Gesztus*

VPPGH53 - NEVELÉSTÖRTÉNET

Tantárgy felelőse: Dr. Simonfi Zsuzsanna	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Írásbeli és szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak történeti szempontú elemzésével a

hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez és történeti ismeretinek bővüléséhez járul hozzá. A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek a különböző korok nevelési eszményeinek, módszereinek, az oktatás helyzetének, fejlődésének, problémáinak kritikus, történeti szempontokat figyelembe vevő elemzésére, értelmezésére. A kurzus az emberi társadalom fejlődéstörténetének egymást követő korszakaiban követi nyomon a mai oktatásügy és pedagógia problémáinak változását, történeti megjelenését és aktuális elemzését. Az ezekkel való megismerkedés egyrészt elősegíti a hallgatók történeti szemléletmódjának, kritikai gondolkodásának fejlődését, másrészt arra ösztönzi őket, hogy saját nevelésfelfogásuk kialakulása, kialakítása során is igényeljék a reflektív viszonyulást. A tantárgy célja továbbá, hogy a tanár szakos hallgatókat hozzásegítse a tanárképzés más tárgyaiban is megjelenő fogalmak és szakkifejezések pontos, szakszerű használatára.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Az ókori nevelés eszményeinek és intézményeinek változásai. Folyamvölgyi kultúrák, írnokekészítés. Arisztotelész, Platón, Szókratész felfogása a nevelésről. Iskoláztatás az ókori Görögországban és Rómában.
2. Középkor: Szent Ágoston gyermekképe. Klerikus nevelés, az iskoláztatás kezdetei, iskolatípusok. A középkori egyetemek, a műveltség rendszere. Világi nevelés a középkorban: céhek, lovagok. A magyar iskolák születése.
3. Reneszánsz embereszmény – reneszánsz nevelés. Humanista gondolkodók a nevelésről. A városi iskolák kialakulása. Reformáció és reneszánsz kapcsolata. A világi értelmiség kialakulása.
4. A reformáció nevelésügye. Luther, Kálvin, Melancthon. A református kollégiumi rendszer. Új iskolatípusok. A wittenbergi tanrendszer. Református kollégiumok Magyarországon. Comenius és Apáczai Csere János. Az ellenreformáció nevelésügye. Jezsuita oktatás. Ratio Studiorum. Pázmány Péter, nagyszombati egyetem.
5. Korai felvilágosodás: Locke, Bacon, Helvetius. A felvilágosodás hatása a neveléstudományra és az iskolaügyre. A pedagógia tudománnyá válása. Herbart. Rousseau felfogása a gyermekről. Emil. Rousseau hatása a pedagógiai gondolkodásra. Pestalozzi.
6. A modern európai közoktatási rendszerek kialakulása. A magyar oktatásügy alakulása a reformációtól az Eötvös-féle népiskolai törvényig. A Ratio Educationis.
7. A XIX. század legfontosabb gondolatai a nevelésről. A reformpedagógia filozófiai gyökerei. Dewey, Waldorf, Freinet, Montessori, Jenaplan. Magyar reformpedagógiai kezdeményezések.
8. Az elméleti pedagógia legfontosabb irányzatai a XX. században. A szellemtudomány, a kultúrpedagógia és a neokantiánusok hatása a pedagógiára. Szociológiai és pszichológiai elméletek hatásai.
9. A magyar pedagógia és iskolaügy alakulása 1848-tól 1945-ig. Eötvös József, Klebelsberg, Fináczy, Prohászka, Imre Sándor. Oktatási törvények.
10. A magyar oktatásügy alakulása 1945-től 1989-ig. Oktatási törvények. A posztmodern ember születése – nevelési kérdések és problémák az ezredfordulón. Az egyházak szerepe a mai oktatásügyben.

Évközi tanulmányi követelmények:

A félév során egy zárthelyi dolgozat megírása, aktív részvétel a foglalkozások 85%-án.

Kötelező irodalom:

- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2002): *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest
- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2004): *Neveléstörténet*. Szöveggyűjtemény. Osiris Kiadó, Budapest
- H. Richard Niebuhr (2006): *Krisztus és a kultúra*. Harmat Kiadó – Sárospataki keresztyén Filozófiainstítút. Budapest-Sárospatak
- Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Sanda István Dániel – Simonfi Zsuzsanna (2011): *Nevelés a szakralitás dimenziójában*. Gondolat Kiadó, Budapest
- Németh András – Skiera, E. (2000): *Reformpedagógia és az iskola reformja*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest

VPPGH54 - NEVELÉSELMÉLET

Tantárgy felelőse: Dr. Simonfi Zsuzsanna	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----
--	----------------------------------	---------------------	--

Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>A tárgy a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak tárgyalásával hozzájárul a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez. A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek saját koruk nevelési eszményeinek, módszereinek, problémáinak kritikus, elemzésére, értelmezésére, és a különböző értelmezésekre reflektálva kialakítsák saját nevelés-, oktatás- és iskolakoncepciójukat. Különös hangsúly helyeződik a különböző világnézetekből kibomló különböző emberképek és az ezekhez kapcsolódó különböző nevelésmódszerek bemutatására, ezen túl kiemelt szerepet kap a bibliai emberkép és a református nevelés alapelveinek ismerete. A tantárgy célja továbbá, hogy a tanár szakos hallgatókat bevezesse a neveléstudomány, nevelésfilozófia alapvető kérdéseibe. Megismertesse őket a különböző nevelésfilozófiai, nevelésmódszertani megközelítésekkel, a nevelést meghatározó tényezőkkel, az azokat feltáró megismerési módokkal, a nevelési folyamattal és annak módszereivel.</p>				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<p>A tantárgy által közvetített ismeretek képessé teszik a hallgatókat a tanulók megismerésére, a pedagógiai folyamat elemzésére, értékelésére, nevelési stratégia kidolgozására, szakmai együttműködésre és kommunikációra.</p> <p>Főbb témakörök:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A nevelés fogalma. Antropológia és nevelés. Az emberkép és a világkép összefüggése, változása a nevelés történetében. Az embereszmény. 2. Nevelési modellek. Bibliai antropológia, protestáns emberkép. 3. Az öröklés és a nevelés problematikája. 4. A szocializáció, perszonalizáció, nevelés, oktatás fogalma, ezek egymáshoz való viszonya. 5. A gyermekkor változó szinterei, ezek történeti alakulása. A család mint nevelési színtér, a gyermek helye a családban. A gyermekhez való viszony változása a középkortól napjainkig. 6. Az iskola funkciói. 7. A nevelés folyamata és módszerei. 8. A keresztyén értékek értelmezése a pedagógiai folyamatban. 9. Nevelési tartományok. 10. Az iskolai interakciók és kommunikációs folyamatok sajátosságai. A család és iskola kapcsolatának jelentősége, a kapcsolattartás tartalma, formái. 11. A hátrányos társadalmi helyzetből fakadó nehézségek és az iskolai kudarc közötti általános összefüggések. 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Aktív részvétel a foglalkozások 85%-án.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bábosik István (2004): Neveléstudomány. Osiris Kiadó, Budapest ▪ Zrinszky László (2002): Neveléstudomány. Műszaki Kiadó, Budapest ▪ Kron, Friedrich W. (1997): Pedagógia. Osiris Kiadó, Budapest ▪ Kozma Tamás– Perjés István (szerk.)(2008): Új kutatások a neveléstudományokban, MTA Pedagógiai Bizottsága, Budapest 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nagy József (2004): XXI. század és nevelés. Osiris Kiadó, Budapest, Kron ▪ Németh András – Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. A gyermekkor változó szinterei. Eötvös József Kiadó, Budapest 				

II. félév

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>A bibliaismeret második félévi oktatásának célja az újszövetségi Szentírás könyveinek részletes, tartalmi megismertetése. Ennek során a hallgatónak el kell sajátítaniuk az egyes bibliai könyvek tartalmi ismeretét, valamint a bibliai történetekkel, témákkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat. A tantárgy részét képezi a válogatott szemelvények szó szerinti megtanulása (memoriter) is. Ezeknek az ismereteknek az elsajátítását a félév során, minden órán az előző óra anyagából megírandó zárthelyi dolgozatokon ellenőrizzük. Az órákon elhangzó előadásokon a bibliai könyvekhez kapcsolódó háttérismereteket, kiegészítő információkat (kortörténet, vallástörténet, irodalmi vonások) is közöljük, az ún. <i>Bibliaismereti kézikönyv</i> alapján. Mind a teológiai tudomány művelésének, mind a lelkipásztori hivatásnak az alapja a bibliaismeret, a bibliai könyvekben való jártasság. Fontosságát mutatja, hogy erre a tantárgyra épül szinte minden további teológiai tárgy.</p>				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés az Újszövetségbe 2. Az intertestamentális kor és Jézus születésének kora (rövid kortörténet) 3. Szinoptikus evangéliumok: Márk 4. Szinoptikus evangéliumok: Máté, 5. Szinoptikus evangéliumok: Lukács 6. Az Apostolok Cselekedetei 7. János evangéliuma és a jánosi levelek 8. Bevezetés Pál leveleihez, a Római levél, a korinthusi levelezés 9. Pál egyéb levelei 10. A Zsidókhöz írt levél 11. Az egyetemes (katolikus) levelek 12. A Jelenések könyve 13. Korai extrakanonikus iratok (apokrifok, apostoli atyák) 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<p>Zárthelyi dolgozatok (tartalmi kérdések, memoriterek, kifejtendő kérdések) Az Újszövetség könyveinek a félév menetét követő folyamatos és figyelmes olvasása, órai aktivitás</p>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biblia – Magyarázó jegyzetekkel. Budapest: Magyar Bibliatársulat-Kálvin Kiadó, 1996 ▪ Pecsuk Ottó (szerk.), Bibliaismereti kézikönyv. Budapest: Magyar Bibliatársulat-Kálvin Kiadó, 2004 ▪ C. Westermann – G. Gloege, A Biblia titkai. Budapest: Kálvin Kiadó, 1997 ▪ Burján Tamás - Pecsuk Ottó (szerk.), Bibliai iránytű. Magyar Bibliatársulat-Kálvin Kiadó, 2010 ▪ kiadott órai segédanyag, órai jegyzetek 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dér Katalin – Horváth Pál, <i>Bibliaismeret</i>. Budapest: Műszaki Könyvkiadó, 1999 ▪ Herczeg Pál, <i>Érted is, amit olvasol?</i> Budapest: Ref. Sajtóosztály, 1991 ▪ Szathmáry Sándor, <i>Bibliaismeret 2</i>. Budapest: Ref. Sajtóosztály, 1995 				

DOERH11 - HITVALLÁSISMERET 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Szűcs Ferenc	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: DOERH10 – Hitvallásismeret 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				

A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás (HH) alapján bevezetés a bibliai és rendszeres teológiai gondolkodásba. A hitvallások struktúráját követve a hallgatók megismerkednek az alapvető tantételek klasszikus reformátori, valamint modern teológiai megközelítésével, problematikájával.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A Szentlélek és az egyház. HK 53-55. HH XVII-XVIII
2. Isten kegyelmi kiválasztása és a megigazulás, megszentelődés. HK 60-62.64. HH X.XV-XVI
3. A Sákramentumok: a szent keresztség. HK 65-66.68.69.71-72.74. HH XIX.XX
4. Az úri szent vacsora. HK 75-78.81. HH XXI.
5. A kulcsok hatalma HK 83-85.
6. A bűnbánat és megtérés HK 88-91.
7. Isten törvénye. HK 92-93. HH XII.
8. A Tízparancsolat: Az első kötébla parancsolatai HK 94.96.99.101.103
9. A második kötébla parancsolatai HK 104-105.108.110.112-114.
10. Az imádkozásról HK 116. HH XXIII.-XXVII.
11. A hitvallások különleges összefüggései

Évközi tanulmányi követelmények:

A kijelölt kérdés-feleletek szó szerint, a fejezetek tartalmilag megtanulandók.

Kötelező irodalom:

- Szűcs Ferenc: *Hitvallásismeret*. Budapest, 1995
- *A Heidelbergi Káté – A Második Helvét Hitvallás*. Budapest, 1981

Ajánlott irodalom:

- John N.D. Kelly: *Early Christian Creeds*. London, 1972
- Szent Ágoston: *A hit és hitvallás*. Kolozsvár, 1999
- Philip Melancton: *Loci communes 1521*. Lateinisch-Deursch, Gütersloh, 1997
- *Luther Márton négy hitvallása*. Budapest, 1983.
- Zwingli Ulrik: *Commentarius vagyis az igaz és a hamis vallás magyarázata 1525*. Budapest, 1999
- Kálvin János: *A Genfi egyház kátéja 1545*. Pápa, 1907
- Kálvin János: *Tanítás a keresztyén vallásra 1559*. Rövidített formában. Budapest, 1986
- Heinrich Bullinger: *A keresztyén vallás summája 1556*. Szentendre, 1997.
- *Belga Hitvallás*. Kolozsvár, 1998.
- *Skót Hitvallás*. Kolozsvár, 1999.
- *Westminsteri Hitvallás*. Kolozsvár, 1999.
- *Ír Hitvallás*, Kolozsvár, 1999.
- *La Rochelle-i Hitvallás*, Kolozsvár, 2000.
- *Dordrecht Kánonok*, Kolozsvár, 2000.
- *Bekentnisse der Kirche. Bekenntnistexte aus zwantig Jahrhunderten*. Wuppertal, 1997
- *Reformierte Zeugnis huete*. Eine Sammlung neuerer Bekenntnistexte aus de reformierten Tradition. Hrg. Lukas Vischer. Neukirchen-Vluyn, 1988.

FILRH30 - BEVEZETÉS A FILOZÓFIÁBA

Tantárgy felelőse: Dr. Pethő Sándor	Féléves óraszám: N: 15	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy proedeutikai jellegű. Elsődleges célja, hogy a hallgatót megismertesse a nyugati filozófiai gondolkodás alapkategóriáival, történetének fontosabb koraszakaival.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A kurzus során a hallgatók elsajátíthatják a filozófiai gondolkodás alapelemeit, megismerkedhetnek a filozófia fontosabb területeivel, betekintést nyerhetnek az e területeken megfogalmazódott problémákba, illetve a velük kapcsolatos kérdésekre adott meghatározó jellegű válaszokra.

Évközi tanulmányi követelmények:
Az órákon való aktív részvétel Részvétel a forrásirodalom feldolgozásában
Kötelező irodalom:
Kötelező: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Azenbacher: Bevezetés a filozófiába. Budapest, 1993. 15-56, 252-295, 358-383.o. ▪ Nigel Warburton, A filozófia világa, Budapest, 1993. Kötelező forrásirodalom: <ul style="list-style-type: none"> ▪ A Bevezetés a filozófiába (Szöveggyűjtemény), (szerk. Steiger Kornél), Budapest, 1992 egészében, különös tekintettel az alábbi részekre: <ul style="list-style-type: none"> - 21-24.old. Hérakleitosz B1 - 48-64.old. Platón, Phaidón, 95b-107b. - 78-82.old. Arisztotelész, Politika III,1,6,7. fejezet - 119-121.old. Augustinus, Vallomások, VII,5, 10-11; 8,19. 9-22. - 132-133.old. Anzelm, Proslogion, 2. fejezet - 152-159.old. Th. Hobbes, Leviatán (részletek) - 231-237.old. J. J. Rousseau, A társadalmi szerződésről (részlet) - 280-282.old. G.W.Fr. Hegel, A filozófiai tudományok enciklopédiájának alapvonalai (részlet) - 294-297.old. K. Marx, Tézisek Feuerbachról - 301-304.H. Bergson, Bevezetés a metafizikába (részlet) - 325-332. K. Jaspers, Bevezetés a filozófiába (részlet)
Ajánlott irodalom:
▪ A hallgatói érdeklődésnek megfelelően az órán kerül kiadásra

DOERH13 – DOGMATIKA PROLEGOMENA				
Tantárgy felelőse: Dr. Szűcs Ferenc	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: DOERH10 – Hitvallásismeret 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tantárgy célja a rendszeres teológiai terminológia elsajátítása, ismerkedés a teológiai tudományos módszerekkel, a rendszeres teológia fogalmával és eszközeivel, a református dogmatika alapelveivel.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Témaismertetés:				
1. A dogma, hitvallás, herezis fogalma, szerepe. TKSZ: 195-218, 119-123,126-137. BKD: 20-24, McGB: 144-147				
2. A dogmatika fogalma és feladata. TKSZ 219-222, 110-115,137-155. BKD: 9-14				
3. Tudományos eszközök és módszerek a dogmatikában. TKSZ 222-241, 115-118. McGB: 135-142				
4. A dogmatika helye a teológiai tudományok között. TKSZ 242-250. MCGB: 176-181.				
5. Zh. a felsorolt anyagból, valamint a terminológia 6.6 anyagával bezárólag (292-302 o.).				
6. Isten kijelentése. TKSZ 251-268, 156-169. McGB: 394-405.				
7. Az Ige hármas alakja és a Sola Scriptura elv. TKSZ 269-287, 70-94, 166-172, 174-179. McGB:148-170				
8. Az Írás magyarázása és a hirdetett Ige. TKSZ 288-291, 95-109, 173-174, 179-181, McGB: 170-174, 181-183.				
9. A kijelentésre válaszoló hit. BKD: 14-29.				
10. Második Zh. (6-9), valamint a terminológia 6.7-6.10 (302-310 o.)				
Évközi tanulmányi követelmények:				
2 zárthelyi dolgozat				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Török-Kocsis-Szűcs, <i>Dogmatikai prolegomena</i>, Budapest, 2000 (TKSZ) ▪ Bart Károly, <i>Kis dogmatika</i>, Budapest, é.n. (Ford: Pilder Mária) (BKD) ▪ Alister McGrath, <i>Bevezetés a keresztyén teológiába</i>, Budapest, 1995 (McGB) 				

Ajánlott irodalom:**VPPGH44 - PÁSZTORÁLPSZICHOLOGIA**

Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A pasztorálpszichológia a gyakorlati teológia egyik alapidimenziója, amelynek ismerete segítséget nyújt a lelkipásztori gyakorlat tudatos reflektálásához. A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék a pasztorálpszichológia főbb kutatási területeit, módszereit és eredményeit, és ezáltal elméleti megalapozást kapjanak a lelkigondozói helyzetek, ill. saját lelkigondozói viselkedésük (és attitűdjeik) reflektálásához. A pasztorálpszichológiai ismeretek elsajátítása elősegíti az önismeret, a kommunikációs képességek fejlődését és a – lelkigondozottal, valamint a terápiát végző és terápiás folyamatokat kísérő szakemberekkel való – együttműködés szintjének növekedését.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Mi a pasztorálpszichológia?
2. A pszichoterápia és a lelkigondozás kapcsolata
3. Mit tanulhatunk a mélylélektantól?
4. Mit tanulhatunk a humanista pszichoterápiától?
5. Mit tanulhatunk a logoterápiás pszichoterápiától?
6. A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei
7. A lelkigondozó személye a pasztorálpszichológia szemléletében
8. A segítség pasztorálpszichológiai szemlélete
9. A beszélgetés vezetése
10. Villámbeszélgetések
11. A hit szimbólumai a lelkigondozás folyamatában

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel

Kötelező irodalom:

- Baumgartner, Isidor: Pasztorálpszichológia, Budapest 2003.
- Hézszer Gábor: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve, Budapest 1995 (3. kiadás).
- Tringer László: A gyógyító beszélgetés, Budapest 1992.
- Lohse, Timm H.: Villámbeszélgetések a lelkigondozásban és a tanácsadásban, Budapest 2009.

Ajánlott irodalom:

- Bukowski, Peter: Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe? Budapest 1999.
- Hézszer Gábor: Miért? Pasztorálpszichológiai tanulmányok, Budapest 1997.
- Klessmann, Michael: A klinikai lelkigondozás kézikönyve, Debrecen 2002.
- Klessmann, Michael: Pastoralpsychologie. Ein Lehrbuch, Neukirchen-Vluyn 2004.
- Lohse, Timm H.: Das Kurzgespräch in Seelsorge und Beratung. Eine Methodische Anleitung, Göttingen 2003.
- Lohse, Timm H.: Das Trainingsbuch zum Kurzgespräch. Ein Werkbuch für die seelsorgliche Praxis, Göttingen 2006.
- Piper, Hans-Christoph: A kommunikálás kialakulása a lelkigondozás és prédikálás terén, Debrecen 1999.
- Rebell, Walter: Psychologisches Grundwissen für Theologen. Ein Handbuch, München 1988.
- Schneider-Harpprecht, Christoph (Hg.): Zukunftsperspektiven für Seelsorge und Beratung, Neukirchen-Vluyn 2000.
- Szabó Lajos (Szerk.): A lelkigondozás órája, Budapest 2000.
- Ziemer, Jürgen: Seelsorgelehre, 2. Aufl., Göttingen 2004.

HIMGH69 - EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENETÖRTÉNET 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<u>Egyházi ének:</u> Az énekeskönyv kijelölt énekeinek megtanulása legalább egy versszakkal kívülről (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni). Az énekeskönyvből kijelölt egyes énekekre vonatkozó alapvető történeti, stílusi, teológiai és funkcionális (liturgiai) ismeretek elsajátítása.				
<u>Zenetörténet:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ismerje meg református múltunk énekeskönyveit, azoknak anyagát, szerkezetét, szerkesztési elveit ▪ szerezzen alapvető ismereteket a 16. századi német korálról ▪ ismerje meg énekeskönyvünk humanista metrikus énekeit ▪ mélyítse el a genfi zsoltárról szerzett ismereteit ▪ szerezzen alapvető ismereteket a 16-17. század magyar illetve európai egyházzene történetéről 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
30 népének felmondása memoriter, 20 népének felmondása kottából. A szóbeli vizsga feltétele az énekek hibátlan felmondása és a sikeres írásbeli (zárthelyi) vizsga.				
<i>Kötelező irodalom:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Egyházi művelődésünk a magyar zenetudomány tükrében. <i>Theologiai Szemle 4 (1961)</i> 95–101. Újabb kiadása: <i>Hagyomány és haladás</i>. Budapest 2003. 737-750. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Szilvás-Ujfalvi Imre helye a zenetörténetben, in: <i>A Ráday Gyűjtemény évkönyve II (1981)</i>, 57–73. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Szenci Molnár Albert és a magyar zenei írásbeliség. Újabb kiadása: <i>Hagyomány és haladás</i> Budapest 2003. 436-451. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: A négyszáz éves genfi zsoltár magyar tanulságai. Újabb kiadása: <i>Hagyomány és haladás</i> Budapest 2003. 481-490. ▪ Ecsedi Zsuzsanna: Énekeskönyvünk néhány Luther-énekéről. <i>Magyar Egyházzene VI.</i> (1998/1999), 133-141. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i>. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Iskolai énekkutatás, in: <i>Magyarország zenetörténete II</i>, 1541-1686. Szerkesztette Bárdos Kornél. Akadémiai Kiadó Budapest 1990, 125–133. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>Dicsérjétek az Urat! - Tudnivalók énekeinkről</i>. Kálvin Kiadó, Budapest 1971. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: A protestáns egyházi népének a XVII-XVIII. században. Újabb kiadása: <i>Hagyomány és haladás</i> Budapest 2003. 491-519. ▪ Csomasz Tóth Kálmán-Papp Géza: A magyar egyházi népének vázlatos története. <i>IAH Bulletin</i> 11. 6-31. Újabb kiadása: <i>Hagyomány és haladás</i> Budapest 2003. 778-797. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: Die Melodien des Lutherliedes in Ungarn. <i>Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae</i>, 10 (1968), 11–36. ▪ Dobszay László: <i>A magyar népének I</i>. Veszprém 1995. ▪ Dobszay László: <i>A magyar egyházzenetörténet forrásai</i>. Budapest, 1999. [Egyházzenei füzetek I/8. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság] ▪ Dürr, Alfred: <i>Das protestantische Kirchenlied im 16. und 17. Jahrhundert: Text-, musik- und theologiegeschichtliche Probleme</i>. Wiesbaden, Harrasowitz, 1986. ▪ Ecsedi Zsuzsanna: <i>Luther-énekek a magyar evangélikus énekeskönyvekben</i>. Egyházzene-doktori 				

disszertációk, III. MTA Támogatott Kutatóhelyek Irodája – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Kutatócsoport, 2006.

- Hahn, Gerald – Henkys, Jürgen (Hrsg.): *Handbuch zum Evangelischen Gesangbuch*, Band 3: Liederkunde. Göttingen (ab 2000 in Einzelheften)
- Herbst, Wolfgang (Hrsg.): *Wer ist wer im Gesangbuch? 2.*, durchgesehene und aktualisierte Auflage, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 2001.
- Jenny, Markus: *Luther, Zwingli, Calvin in ihren Liedern*. Zürich, Theologischer Verlag 1983.
- Mahrenholz, Christhard – Söhngen, Oskar – Schließke, Otto (Hrsg.): *Handbuch zum Evangelischen Kirchengesangbuch*, Band 3: Liederkunde. Göttingen 1990.
- Moser, Hans Joachim: *Die Melodien der Lutherlieder, Welt des Gesangbuchs*, Heft 4., Hamburg und Leipzig, 1935.
- Rößler, Martin: *Liedmacher im Gesangbuch. Liedgeschichte in Lebensbildern*. Calwer Verlag Stuttgart 2001.
- Varjas Béla: A reformáció énekirodalma, in: *A magyar irodalom története 1600-ig*. A magyar irodalom története I. Szerkesztette: Klaniczay Tibor, Budapest 1964, 311–382.
- Zahn, Johannes: *Die Melodien der deutschen evangelischen Kirchenlieder*, 6 Bände, Gütersloh, 1889-1893.

GYKGH66 – BESZÉDTECHNIKA 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Egeresi László Sándor	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tiszta, jól érthető, kifejező és szép beszéd elsajátítása a helyes, nagy kapacitású rekeszlégzés kialakításával és begyakorlásával, a megfelelő, erőteljes hangadás elsajátításával, a szabályos beszédritmus megteremtésével, kiejtés - és kifejező gyakorlatokkal. A szólamegységek felismertetése, a szövegértelmezés jártasságának kialakítása, a hangsúlyviszonyok tanulmányozása, hanglejtés-variációk gyakoroltatása, váltások és fokozások megtanulása, a hangszíngyakorlatok, a szónoki eszköztár fejlesztése, retorikai alapok.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az egyéni sajátosságok figyelembevételével személyre szabott, differenciált beszédtechnikai fejlesztés. A verbális, nonverbális kommunikációs készségek további fejlesztése, a metakommunikációs jelzések jobb megértése, a beszédkézség, beszédfigyelem és beszédészlelés fejlesztése, a rekeszlégzés automatizálása, a hangtalan belégzés begyakorlása, a szünettartás tudatosítása, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés szabályozása. Az erőteljes mellhang és a pergő, tiszta szövegmondás kialakítása, pontos artikuláció. A hangkapcsolatok szabályos ejtésének begyakorlása, a gége kímélése a feszítés-, vagy erőlködésmentes hangadás elsajátítása, tudatosítása.

Az önismeret fejlesztése, az önbizalom erősítése. A szónoki beszéd alapjai a gyakorlatban.

Évközi tanulmányi követelmények:

Órákon való aktív részvétel, gyakorlati feladatok megoldása, egy szabadon választott prózai és verses mű előadása.

Kötelező irodalom:

- Montágh Imre, *Tiszta beszéd*. Bp., 1999.

Ajánlott irodalom:

- Montágh Imre, *Figyelem vagy fegyelem?! Az előadói magatartás*. Kossuth. Bp., 1986.
- Montágh Imre, *Mondjam vagy mutassam?! Móra*. Bp., 1985.
- Montágh Imre, *Gyermekszínjátékok beszédművelő könyve*. Múzsák. Bp., 1984.
- Frint Tibor, Dr., *A funkcionális dysphoniák irányelvei*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 1993.
- Frint Tibor, Dr., *Hangrehabilitáció, hangterápia*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 1993.
- Hernádi Sándor, *Íráspróbák, beszédturnák*. MOZAIK. Szeged, 1993.
- Hernádi Sándor, *Szórakoztató szóra készítő*. Móra. Bp., 1987.

- Hernádi Sándor, Újfajta beszédművelő gyakorlatok. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 1995.
- Wacha Imre, A korszerű retorika alapjai (Bp. 1994. Szemimpex Kiadó)
- Wacha Imre, Beszédművelés gyakorlószövegek (Bp. 1997. MRT Oktatási Osztály)
- Wacha Imre, Beszéljünk a beszédéről! (Bp. 1978. Kossuth Kiadó)
- Wacha Imre, Nem csak szóból ért az ember. A nonverbális kommunikáció eszköztára. Tinta Könyvkiadó. Bp., 2011
- Thoroczky Miklósné, Hangfejlesztés / Beszédtechnika (Bp. 2003. Color Paletta Kiadó)
- Fischer Sándor, A beszéd művészete, Gondolat, Budapest, 1966.

VPPGH56 - PSZICHOLÓGIA 2. (SZEMÉLYISÉG- ÉS FEJLŐDÉSLÉLEKTAN)

Tantárgy felelőse: Fodorné Dr. Földi Rita	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A személyiség fejlődésének megismerése a személyiséglélektan alapvető elméleteinek, irányzatainak tükrében, melyek az emberi magatartás megértésének lehetséges útjaként, a teljes személyiség funkcionális vizsgálatára irányulnak. Az ismeretszerzés középpontjában olyan személyiséglélektani modellek állnak, melyek ismerete megalapozza a későbbi stúdiumokat, hozzájárulva a tanárjelöltek emberképének formálásához.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A személyiség alapegységei: típusok. A típuskutatás történeti áttekintése. Alkati és funkcionális tipológiák. A tipológiák és a személyiségelméletek különbözősége.
2. A személyiségelméletek általános jellemzői, fő nézőpontok. „Erő-irányzatok” a személyiségpszichológiában.
3. Sigmund Freud pszichoanalitikus elmélete, a freudi személyiségmodell. A személyiség dinamikája és fejlődése. A pszichoanalízis mint tudomány, elmélet és módszer. A pszichoanalízis kritikája.
4. Carl Gustav Jung analitikai pszichológiája. Jung elméletének alapfogalmai. A psziché természete és szerkezete. A tudat funkciói, pszichés dinamika. A személyiség fejlődése, az individuációs folyamat.
5. Alfred Adler individuálpszichológiája. Az adleri személyiségelmélet alapfogalmai. A nevelés individuálpszichológiai szemlélete.
6. Erik Erikson pszichoszociális fejlődésemélete. Az identitás fogalma és vetületei. Krízispotenciálok mint központi feladatok. Epigenetikus szakaszok a fejlődésben.
7. Erich Fromm humanisztikus pszichoanalízise: egzisztenciális szükségletek, a karakter fogalma, szeretetfilozófiája és a szabadság problematikája.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kiemelten foglalkozunk az elméleti modellek gyakorlati életben való megjelenésének, alkalmazásának lehetőségeivel. A hallgatók személyes tapasztalatainak megosztásával folyamatosan reflektálunk a lelkesi, vallásánári és hitoktatói munkában való felhasználási lehetőségekre, segítve a pályaszocializációt.

Kötelező irodalom:

- Carver C.S., Scheier M.F. (1998): Személyiségpszichológia, Osiris, Budapest
- Atkinson (szerk.) (1995): Pszichológia, Osiris-Századvég, Bp., (a többi kiadás is jó)

Ajánlott irodalom:

- Halász L., Marton M. (szerk., 1978): Típusok és személyiségvonások, Gondolat, Budapest
- Mirnics Zs. (2006): A személyiség építőkövei, egyetemi jegyzet, HEFOP, Budapest,
- Szakács F., Kulcsár Zs. (szerk.) (1980 és 1996): Személyiséglélektani szöveggyűjtemény. Elméleti irányzatok II., Tankönyvkiadó, Budapest
- Marton M. (szerk.): Típusok és személyiségvonások, 5-37.o., Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1978.
- S. Freud: Bevezetés a pszichoanalízisbe, Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1988.
- Esszék, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1988.
- A halálösztön és az életösztön, Múzsák Közművelődési K., Bp., 1991.
- C. G. Jung: Analitikus pszichológia, Göncöl Kiadó, Budapest, 1991.
- Bevezetés a tudattalan pszichológiájába, Európa Kiadó, Budapest, 1990.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az ember és szimbólumai, Göncöl Kiadó, Budapest, 1991. ▪ A lélektani típusok, Európa Kiadó, Bp., 1988. ▪ A. Adler: Életünk jelentése, Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1994. ▪ Hall-Lindzey: Alfred Adler, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 76-87.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981. ▪ Erik Erikson: Az emberi fejlődés nyolc szakasza, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 160-175.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981. ▪ A fiatal Luther és más írások, Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1991. ▪ E. Fromm: A szeretet művészete, Helikon kiadó, Bp., 1984. ▪ Hall-Lindzey: Erich Fromm, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 87-91.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981. ▪ Menekülés a szabadság elől, Akadémiai Kiadó, Bp., 1993.
--

VPPGH57 - EGYHÁZI ÉS GYÜLEKEZETI KOMMUNIKÁCIÓ				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A vallásánár üzenetközvetítő személy. Küldetését akkor tolhatja be eredményesen, ha a közvetlen emberi kommunikáció kínálta lehetőségekkel megtanul tudatosan élni, és képes konstruktívan kezelni, illetve kiküszöbölni az elkerülhetetlenül fellépő kommunikációs zavarokat. Az ehhez szükséges ismeretek gyarapításához és képességek fejlesztéséhez kíván hozzájárulni ez a kurzus. A hallgatók különböző felekezetek istentiszteletein és gyülekezeti alkalmain megadott szempontok szerint megfigyeléseket végeznek a kommunikáció jellegzetességeivel kapcsolatosan, melyről írásos beszámolót készítenek.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyház mint communio sanctorum 2. Hitmódok és kommunikációs stílusok a gyülekezetben 3. A gyülekezet (egyház) struktúrája és működése 4. Hallgatói beszámolók 5. A vallásosság nyelvi és rituális kifejezési formái 6. A prédikáció mint kommunikáció 7. Meditáció és imádság 8. Hallgatói beszámolók 9. A lelkigondozói kommunikáció sajátosságai 10. Valláspedagógiai kommunikáció 11. Hallgatói beszámolók 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Hospitálási jegyzőkönyv beadása Zárthelyi dolgozat				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ H.-Ch. Piper, A kommunikáció tanulása a lelkigondozásban és a prédikálás terén, Debrecen 1999. ▪ F. Schweitzer, Vallás és életút, Budapest 1999. ▪ Ch. Thomann/ F. Schulz von Thun, Tisztázó beszélgetések, Budapest 1992. ▪ J. Ries (szerk.), A szent antropológiája, Bp. 2003. ▪ Hézser G., Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez, Bp. 2005. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ R. Otto, A szent, Bp. 1997. ▪ F. Schulz von Thun, Miteinander reden 1-3. 2002. ▪ W. Simon, Grundlagen der Kommunikation, Offenbach 2004. ▪ K.H. Delhees, Soziale Kommunikation, Opladen 1994. 				

- J.M. Sautter, Spiritualitát lernen, Neukirchen-Vluyn 2004.
- R. Hajduk, Die seelsorgliche Dimension der Predigt, St. Ottilien 1995.
- M. Klessmann, Pastoralpsychologie, Neukirchen-Vluyn 2004.

III. félév

ÓSZBH14 - ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az ószövetségi tudományosság rövid összefoglalása, először általános ismeretek a Héber Bibliáról, azután pedig speciális bevezetés az egyes könyvekhez. Az irodalomkritikai munkák alapos ismerete, ill. más, az Ószövetség vonatkozásában releváns ismeretek elsajátítása, az önálló exegetikai munkára való alkalmasság megszerzése, a szakirodalom megfelelő használatának módszerei képezik a fontosabb súlypontokat a kurzusban. A kurzus alkalmassá kell tegye a hallgatót az exegetikai előadások megértésére, föl kell készítse az önálló exegetikai munka elkészítésére.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ J.A. Soggin, <i>Bevezetés az Ószövetségbe</i>, Budapest: Kálvin János Kiadó, 1999. 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ N.K. Gottwald, <i>The Hebrew Bible</i>, Philadelphia: Fortress Press, 1987. ▪ Th.C. Vriezen/A.S. van der Woude, <i>Oudisraëlitische en vroegjodsche literatuur</i>, Kampen: Kok, 2000. ▪ E. Zenger (Hrsg.), <i>Einleitung in das Alte Testament</i>, Stuttgart: Kohlhammer, 1998. ▪ Karasszon István, <i>Ószövetségi ismeretek vallástanárok számára</i>, Komárom, 2006. ▪ R. G. Kratz, <i>Die Komposition der erzählenden Bücher des Alten Testaments</i>, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2000 ▪ T. Römer/J-D. Macchi/C. Nihan (éds.), <i>Introduction à l'Ancien Testament</i>, Genève: Labor et Fides, 2004 ▪ J.J. Collins, <i>Introduction to the Hebrew Bible</i>, Minneapolis: Fortress Press, 2004 ▪ H-C. Schmitt, <i>Arbeitsbuch zum Alten Testament</i>, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2007² 				

ÚSZBH34 - ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tárgy feladata az Újszövetség lelkési és vallástanári szolgálatban való használatához segítséget nyújtani. Alapvető információk elsajátítása a kéziratokról, kódexekről, a kánontörténetről, a bibliai szövegkritikai apparátus használatáról (ez utóbbi csak lelkész szakon). A könyvek tartalmi ismerete mellett a datálás, szerzőség, címzettség – az egyes iratok főbb sajátosságainak – megismerése, és az ehhez kapcsolódó tudományos feltevésekben, alternatív nézetekben való jártasság megszerzése, valamint hermeneutikai elvek elsajátítása is				

célja a tanegységnek.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

„Különleges” (speciális) bevezetést az Újszövetség könyveihez a Római levéltől a Jelenések könyvéig. Pál élete, Pál levelei. „Újszövetségi apokrif” irodalom. Hermeneutikai szempontok. A főbb kutatói nézetek, alternatívák megismerése. Egyéni mérlegelési készség kialakítása.

Évközi tanulmányi követelmények:

Referátum (önálló jelentkezés alapján)

A vizsgára állás feltétele: egy külön füzetbe, kézírással elkészítendő az Újszövetség minden könyvének tartalmi összefoglalása, könyvenként és fejezetenként, minden fejezetről legalább egy tartalmi tudnivalóval. Ezt a tartalmi kivonatot a vizsga elején kell átadni a vizsgáztató tanárnak. Ez természetesen meg is tanulandó, a vizsgán el kell tudni mondani az Újszövetség minden fejezetéről legalább egy tartalmi tudnivalót! (Az első félévben elkészített ilyen füzet a 2. félévben is használható – akár a bevezetéstaniilag fontos szakaszokra utalásokkal kiegészítve!)

Kötelező irodalom:

- Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története* (2005) átdolgozott, második kiadása: *Az újszövetségi iratok története (Bevezetéstani alternatívák)*. Budapest: Károli Egyetemi Kiadó, 2008.
- D.A. Carson – Douglas Moo: *Bevezetés az Újszövetségbe*. Budapest: KIA, 2007.
- Bruce M. Metzger – Bart D. Ehrman: *Az Újszövetség szövege: Hagyományozás, szövegromlás, helyreállítás*. Budapest: Harmat Kiadó, 2008.

Ajánlott irodalom:

Újszövetségi bevezetések:

- Achtemeier, Paul J. - Green, Joel B. - Thompson, Marianne Meye: *Introducing the New Testament: Its Literature and Theology*. 2001, Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Company
- Benyik György: *Az Újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete*. Második kötet: *Introductio specialis*, 1995, Szeged: JATEPress
- Broer, Ingo: *Einleitung in das Neue Testament*. 2 vols, vol. 1: 1998, vol. 2: 2001, Würzburg: Echter Verlag
- Brown, Raymond E.: *An Introduction to the New Testament*. 1997, New York: Doubleday
- Burkett, Delbert: *An Introduction to the New Testament and the Origins of Christianity*. 2002, Cambridge: Cambridge University Press
- Carson, D. A. - Moo, Douglas J. - Morris, Leon: *An Introduction to the New Testament*. 1992, Leicester: Inter-Varsity Press (IVP), and Grand Rapids, Mich.: Zondervan Publishing House
- Carson, D. A. - Moo, Douglas J.: *An Introduction to the New Testament*. Second edition. 2005, Grand Rapids, Mich.: Zondervan (ennek magyar fordítása kötelező tananyag)
- Childs, Brevard S.: *The New Testament as Canon: An Introduction*. 1984, London: SCM Press
- Conzelmann, Hans - Lindemann, Andreas: *Arbeitsbuch zum Neuen Testament*. (UTB 52) 1988: 9. kiadás, 2000: 13., újból átdolgozott kiadás, 2004: átnézett kiadás, Tübingen: Mohr Siebeck
- de Silva, David A.: *An Introduction to the New Testament: Contexts, Methods and Ministry Formation*. 2004, Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, Leicester: Apollos
- Ehrman, Bart D.: *The New Testament: A Historical Introduction to the Early Christian Writings*. 2004 (third edn, orig.: 2000), New York - Oxford: Oxford University Press
- Guthrie, Donald: *New Testament Introduction*. (Third Edition, revised, in one volume.) 1970, Leicester: Inter-Varsity Press
- Kümmel, Werner Georg: *Einleitung in das Neue Testament*. 1983: 21. kiadás, ezzel azonos szövegű kiadás: Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, 1989; Heidelberg: Quelle & Meyer (Angol ford. H. C. Kee által, *Introduction to the New Testament*. 1975, Nashville: Abingdon Press.)
- Marshall, I. Howard - Travis, Stephen - Paul, Ian: *Exploring the New Testament*. Vol. 2: *A Guide to the Letters and Revelation*. 2002, Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press
- Mauerhofer, Erich: *Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments*. 2 Bände (David Gysel átdolgozásában) 1995, Stuttgart: Hänssler
- Moffatt, James: *An Introduction to the Literature of the New Testament*. (Third and revised edition.) 1918, Edinburgh: T & T Clark
- Nagy István: *Az Újszövetség könyveinek ismertetése*. 1995, Nagykőrös: KRE TFK
- Pröhle Károly: *Újszövetségi bevezetés*. 1979, Budapest: Evangélikus Teológiai Akadémia
- Roloff, Jürgen: *Arbeitsbuch zum Neuen Testament*. 1977, Berlin: EVA, 1984, – *Neues Testament* címmel

1999-ben jelent meg a 7., teljesen átdolgozott kiadás.

- Roloff, Jürgen: *Einführung in das Neue Testament*. 1995, Stuttgart: Philipp Reclam
- Schenke, Hans-Martin - Fischer, Karl Martin: *Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments*. I.: Die Briefe des Paulus und Schriften des Paulinismus, 1978, II.: Die Evangelien und die anderen neutestamentlichen Schriften, 1979, Berlin: Evangelische Verlagsanstalt
- Schnelle, Udo: *Einleitung in das Neue Testament*. (UTB 1830) 1996: 2. kiadás, 2002: átdolgozott, 4. kiadás, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht
- Schweizer, Eduard: *Theologische Einleitung in das Neue Testament*. 1989, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht (Angol ford. O. C. Dean által, *A Theological Introduction to the New Testament*. 1991, Nashville: Abingdon Press; a magyar ford. megjelent 2004-ben a Kálvin Kiadónál.)
- Theissen, Gerd: *Das Neue Testament*. 2002, 2004: átnézett, 2. kiadás, München: C. H. Beck (Angol ford. John Bowden által, *Fortress Introduction to the New Testament*. 2003, Minneapolis: Fortress Press.)
- Varga Zsigmond J.: *Újszövetségi bevezetés*. Debrecen: Református Theológiai Akadémia: 1979, LUX: 2000 (új kiadás, szerk. Szathmáry Sándor)
- Vielhauer, Philipp: *Geschichte der urchristlichen Literatur: Einleitung in das Neue Testament, die Apokryphen und die Apostolischen Väter*. 1975, átnézett kiadás: 1978, ugyanez újra nyomtatva 1985-ben, Berlin - New York: Walter de Gruyter
- Wolde, G. (ed.): *Einleitung ins Neue Testament: Aus Schleiermacher's hand-schriftlichem Nachlasse und nachgeschriebenen Vorlesungen*. 1845, Berlin: bei G. Reimer
- Zahn, Theodor B.: *Introduction to the New Testament*. 3 vols. (transl. from the third German edition by J. M. Trout, et al.) 1909, Edinburgh: T & T Clark

Forrásgyűjtemények:

- Adamik Tamás (szerk.): *Apokrif iratok* c. sorozat kötetei (1996-1999, Budapest: Telosz)
- Vanyó László (szerk.): *Ókeresztény írók* c. sorozat első négy kötete (1979-1983, Budapest: Szent István Társulat)

Monográfiák és újszövetségi lexikonok:

- Bartha Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*. 1. kötet: 2000; 2. kötet: 2004, Budapest: Kálvin
- Bruce, F. F.: *Paul: Apostle of the Heart Set Free*. 2000, Carlisle: Paternoster és Grand Rapids—Cambridge: Eerdmans (eredetileg 1977)
- Cseri Kálmán: *Pál apostol*. 2011, Budapest: Kálvin Kiadó
- Dunn, James D. G. (ed.): *The Cambridge Companion to St Paul*. 2003, Cambridge: University Press
- Freedman, David Noel (ed.): *The Anchor Bible Dictionary 1-6*. 1992, New York: Doubleday
- Hawthorne, Gerald F.—Martin, Ralph P. (ed.): *Dictionary of Paul and his Letters*. 1993, Downers Grove—Leicester: InterVarsity Press
- Martin, Ralph P.—Davids, Peter H.: *Dictionary of the Later New Testament and Its Developments*. 1998, Downers Grove—Nottingham: InterVarsity Press
- Schnelle, Udo: *Paulus: Leben und Denken*. 2003, Berlin: de Gruyter
- Wick, Peter: *Pál: A keresztyénség tanítója*. 2007, Budapest: Kálvin Kiadó
- Az Apokrif irodalomhoz megadok további ajánlott szakirodalmat a bevezetéstani tankönyvem (Balla Péter: *Az újszövetségi iratok története*) utolsó fejezetében.

DOERH15 - SZIMBOLIKA (FELEKEZETISMERET)

Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: DOERH11 – Hitvallásismeret 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A keresztyén felekezetek legfontosabb tanításainak, istentiszteleti gyakorlatának és szervezeti felépítésének összehasonlító elemzése. Mindez a református hitvallási tradícióhoz való viszonyítás alapján történik, a református identitás megerősítésének, de egyben a másféle tradíciók iránti nyitottság szándékával is.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Évközi tanulmányi követelmények:
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wilhelm Niesel: <i>Az evangélium és az egyházak, A Szimbolika tankönyve</i> (Ford. Juhász Tamás), Kolozsvár-Napoca, 1979. ▪ Az előadások során ajánlott felekezeti dogmatikák szemelvényei, liturgiai és szervezeti vonatkozású szövegei.
Ajánlott irodalom:

ETRRH52 – EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ETRRH50 – Egyetemes egyháztörténet 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Vizsgálja hogyan engedelmeskedett az egyház Urának, valamint miképpen hirdette és élte meg hűséggel az általa hirdetett evangéliumot. A korabeli források felhasználásával kutatómunkára és annak kiértékelésére ösztönöz, több oldalról is megvilágítva a korabeli eseményeket.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Az ellenreformációtól 1814-ig				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A reformáció, és vele szemben álló tanítások 2. Római katolikus restauráció előretörése; Loyola Ignác 3. Tridenti Zsinat 4. Gallikanizmus, és a hugenotta háborúk a vallásszabadságért a XVI. és XVII. században 5. A kálvini reformáció megerősödése Németalföldön, üldözések, szabadságharc, Emdeni Zsinat 1571 és a Dordrechti Zsinat végzéseinek elemzése 6. A harminc éves háború előzményei, harcai, eredményei 7. Német reformátusság megerősödése, anglikanizmus és puritanizmus hatása az egyház és az állam életére, és kapcsolatára, stuartok, congregacionalisták, independensek; parlamentáris köztársaság 8. A Felvilágosodás és kora – általános jellemzése, a felvilágosodás hatása a nevelésre (Pestalozzi) 9. A pietizmus általános jellemzése, kialakulásának okai 10. Pietisták bemutatása: Spener: Pia desideria 11. Francke és a hallei pietizmus 12. Zinzendorf és a herrnhuti testvérközösség 13. A württembergi és a radikális szeparatista pietisták, pietista írók, énekszerzők 14. Puritanizmus kialakulása, jellemzői, hatása 15. Metodizmus, angol ébredési mozgalom és a külmisszió 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Forráselemzés és egy megadott téma írásbeli kidolgozása.				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bucsay M., <i>Az újkori egyháztörténet II. korszaka</i>, Bp. 1970-71. ▪ Wurga L., <i>A keresztyén egyház történelme</i>, Sárospatak, 1906. ▪ Colijn, Jos, <i>Egyháztörténelem</i>. Sárospatak, 1996. ▪ K. Heussi, <i>Az egyháztörténet kézikönyve</i>, Bp. 2000. Osiris ▪ Eberhard Gresch, <i>A hugenották története, hite és hatása</i>, Bp. 2008. Kálvin Kiadó ▪ Johannes Wallmann, <i>A pietizmus</i>, Bp. 2000. Kálvin Kiadó 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gergely J., <i>A pápaság története</i>, Bp. 1982. Kossuth ▪ Bangha B., <i>A négyszáz éves Jézustársaság</i>, 1940. 				

- Szabó F., Jezsuiták tegnap és ma, Róma, 1993.
- Loyolai Szt. Ignác lelkigyakorlatai, Bp. 1931.
- Jean Bauberot, Le retour des Nationale Synod in 1618 en 1619 gehouden to Dordrecht. I-II. Leiden, 1860. 1861.
- Czakó J., A janzenizmus. Cegléd, 1943.
- H. Jedin, A zsinatok története, Ecclesia, Bp. 1998.
- C. de Dalmases, Loyolai Szent Ignác, J T Mo-i Rendtartománya, Bp., 1995.
- Nemesszeghy E. (szerk.), Jezsuiták küldetése, Korda, Kecskemét, 1998.
- D. L. Fleming, Lelkigyakorlatok Szent Ignáccal, JTMR, Bp. 1999.
- Adriányi G., Az egyháztörténet kézikönyve, München, 1975.
- Gergely J., A pápaság története, Bp. 1982. Kossuth
- J. Coccejus, Summa Doctrinae de foedere et testamento Dei, Amsterdam.
- Zoványi J., A coccejanizmus története, Bp. 1890.
- Czakó J., A janzenizmus, Cegléd, 1943.
- Payr Sándor, A pietismus paedagogikája, Pozsony, 1908.
- Finánczy Ernő, Az újkori nevelés története, Könyvértékesítő Vállalat, 1986.
- Borbáth D., Francke, az árvák jótevője, Nagyvárad, é.n.
- Péterfy Sándor, Francke Ágost Hermann, Bp. 1903.
- Erdélyi János, Gróf Zinzendorf Lajos M. élete, Traktátus Sorozat
- Ifj. Dr. Szabó Aladár, A misszionárius gróf, Külmissziói füzetek
- Erdős K., Az angol puritanizmus, Derecen, 1912.
- Ralph Barton Perry, Puritanism and Democracy, New York, 1966.
- O. Piper, Recent Developments in German Protestantism, London, 1934.
- Albert Soboul, A francia forradalom, Bp. 1949.
- Francis Furet, A francia forradalom története, Osiris, Bp. 1996.
- Jean Tulard, Napóleon, Osiris, Bp. 1997.

BTHBT54 - BIBLIAI KORTÖRTÉNET 1.

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengeller József	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH50 – Bibliaismeret 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tanegység célja megismertetni a hallgatókkal azt a történelmi közeget, melyben az Ószövetség kialakult. Ennek során betekintést nyerhetnek a termékeny félhold népeinek és országainak kultúrájába, történelmébe. Részletesen vizsgálhatják az egyes történelmi események szociológiai, politikai és vallási előzményeit valamint következményeit. A korabeli szövegek megismerésével közelebb kerülhetnek a kor szellemiségéhez. Az összefüggések tanulmányozása során a bibliai szövegek Sitz im Leben-jének különböző aspektusait is felismerhetik, aminek révén e szövegek jobb megértésére juthatnak, s egyben elkerülhetik a hermeneutikai buktatókat, félreértelmezéseket.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Izrael története, a régészet és az Izraeli történetírás (pro és contra)
2. Az államiság előtti Izrael
3. Izrael és Júda királyságai
4. Nagybirodalmi kontextus (Egyiptom, Asszírria, Babilon, Perzsia)
5. Restauráció (Fogság és visszatérés)
6. A judaizmus születése (perzsa-hellenisztikus kor)

Évközi tanulmányi követelmények:

Zárthelyi dolgozat az első három témakörből.

Kötelező irodalom:

- Karasszon I.: Izrael története, Budapest., 1991.

- Jagersma, H.: Izráel története 1. Budapest., 1991.
- Bright, J.: Izráel története. Budapest., 1983.
- Finkelstein, I. – Silberman, A.: Biblia és régészet. Az ókori Izrael két arca, Budapest, 2003.
- Miller, J. M.– Hayes, J. H.: Izrael és Júda története, Piliscsaba, 2004.

Ajánlott irodalom:

- Ahlström, G. W.: The History of Ancient Palestine from the Paleolithic Period to Alexander's Conquest. Sheffild, 1993.
- Allerhand, J.: A zsidóság története. Budapest, 1987.
- Ben-Sasson, H. H.: A History of the Jewish People. London, 1969.
- Bright, J.: Izráel története. Budapest., 1983.
- Donner, H.: Geschichte des Volkes Israel und seiner Nachbarn in Grundzügen, Göttingen, 1984-1986.
- Ghirsman, R.: Az ókori Irán. Budapest., 1985.
- Herrmann, S.: Geschichte Israels, München, 1973.
- Jagersma, H.: Izráel története 1. Budapest., 1991.
- Kákosy L.: Az ókori Egyiptom története és kultúrája. Budapest 1998, 310-367. o.
- Klengel, H.: Nomádok az ókori Előázsiában. Budapest, 1985.
- Lemche, N. P.: The Israelites in History and Tradition, Louisville, 1998.
- McNutt, P.: Reconsructing the Society of Ancient Israel, Louisville, 1999.
- Noth, M.: Geschichte Israels. Göttingen, 1954.
- Oppenheim, A.L.: Az ókori Mezopotámia. Bp. 1982, 218-284.o
- Thompson, T. L.: Early History of the Israelite People, Leiden, 1992.

ETRRH54 - MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET 1.

Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A magyarság keresztyénné válásának megismerése, a keresztyén kultúra hatásának fokozatos beépülése és hatásának megértése, a keresztyén egyház szervezetének kialakítása, majd alakulása. A reformáció szükségességének, okainak feltárása, európai összefüggéseinek a magyarországi reformáció folyamatának, jelentősebb alakjainak megismerése, a magyar művelődésre gyakorolt hatásának megértése. A reformáció mellékágainak magyarországi megjelenése.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A keresztyénség és magyarság: a magyarság keresztyénné válása, a keresztyén egyház megszervezése és helyzete Magyarországon a középkor folyamán.
2. A magyarországi reformáció előzményei és gyökerei: a római katolikus egyház állapota Magyarországon a XV. században és a XVI. század elején, a reneszánsz és a humanizmus Magyarországon, a ferences rend obszerváns ágának tevékenysége Magyarországon a XV. és XVI. században, a huszitizmus Magyarországon, a Dózsa-féle parasztháború „ideológiája”, mindezek hatása, jelentősége a magyarországi reformáció előkészítésében, majd terjedésére.
3. A reformáció Magyarországon a mohácsi csatavesztés előtt.
4. Mohács és a reformáció: a „mohácsi vész” (csatavesztés) hatása a reformációra; „szemléletváltás”, a reformáció terjedése a királyi Magyarországon.
5. A reformáció helyzete, terjedése a török hódoltságban.
6. A reformáció terjedése, helyzete Erdélyben.
7. A reformáció terjesztői és pártfogói: a „ius patronatus” fogalma, tartalma és jelentősége, hatása a reformáció terjesztésében-terjedésében.
8. A reformáció teológiai-hitvallási irányai I.: a keresztyén humanizmus, a „wittenbergi”, Luther-Melanchthon-i („evangélikus”) irányzat; Dévai (Bíró) Mátyás, Ozorai Imre, Gálszécsi István, Sztárai Mihály, Stöckel Lénárt, Bornemisza Péter, Huszár Gál, stb.

9. A reformáció teológiai-hitvallási irányai II.: a helvét (svájci, „református”) irány megjelenése, térhódítása-elterjedése Kálmáncsehi Sánta Márton, Szegedi Kis István, Méliusz Juhász Péter, stb.
10. A reformáció teológiai-hitvallási irányai III.: az anabaptisták (Fischer András), az antitrinitárius (socinianus, unitárius) irányzat jelentkezése és elterjedése Erdélyben és Magyarországon, az ellenük való küzdelem, a hitviták (nagyharsányi, budai, pécsi, debreceni, váradi disputa); Erdélyben való elismerésük; Blandrata György, Dávid Ferenc, Heltai Gáspár, Egri Lukács, Arany Tamás, Válaszúti György.
11. A református egyházi szervezet és az egyházalkotmány kialakulása.
12. A reformáció és az iskolaügy, iskolázás; jelentősebb protestáns (főként református iskolák); külföldi tanulmányutak (peregrináció); teológiai irodalom, bibliafordítások a reformáció századában.
13. Az állam magatartása a protestantizmussal szemben (a protestantizmus vallásügyi és közjogi helyzetének alakulása) a reformáció századában a királyi Magyarországon és Erdélyben.
Évközi tanulmányi követelmények:
Óralátogatás
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zsilinszky Mihály: A magyar honi protestáns egyház története (Bp. 1907) ▪ Révész Imre: Magyar református egyháztörténet I. 1520 tájától 1608-ig (Debrecen, 1938., Református Egyházi Könyvtár XX.) ▪ Bíró Sándor-Bucsay Mihály-Tóth Endre-Varga Zoltán: A magyar református egyház története (Bp. 1949)
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zoványi Jenő: A reformáció Magyarországon 1565-ig (Bp. 1922, reprint 1986) ▪ Zoványi Jenő: A magyar protestantizmus 1565-től 1600-ig (Bp. 1977) ▪ Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945 (Bp. 1985) ▪ Egyháztörténet 1. (Szerk. Tóth Kása István, Tökécsky László, Bp. 1997. 2. kiad. 1999.) ▪ Dienes Dénes: A keresztyénség Magyarországon 1526 előtt (Sárospatak, 1992, 2. átdolg. kiad. 2001.)

VPPGH40 - KATECHETIKA 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH51 – Bibliaismeret 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A katechetika tárgy a gyülekezetben folyó olyan pedagógiai tevékenységek elméleti és gyakorlati kérdéseit taglalja, amelyek az iskolai és iskola-rendszerű gyülekezeti hitoktatás feladatkörén kívül esnek. Ide tartoznak a gyermekmunka, a konfirmációi előkészítő, az ifjúsági munka és a felnőttoktatás legkülönbözőbb alkalmai. Ezeknek a feladatoknak a szakszerű ellátásához nyújt elméleti és gyakorlati ismereteket a kurzus. Ma gyülekezetpedagógiának nevezik ezt a gyakorlati részdiszciplínát.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A gyülekezet pedagógiai feladatai 2. Gyermek a családban 3. Nevelői attitűdök 4. Nehézségek a családi nevelésben 5. A konfirmáció története és aktuális problémái 6. A konfirmációi oktatás tartalma 7. A konfirmációi oktatás módszertana 8. Az ifjúság vallásossága 9. Csoportmódszerek az ifjúsági munkában 10. A felnőttoktatás alkalmai a gyülekezetben 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Zárthelyi dolgozat: F. J. Mönks – A.M. Knoers, Fejlődéslélektan, Budapest 2004. c. könyv tartalmi ismeretének a felmérésére.				
Kötelező irodalom:				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imre Lajos, Katechetika, Bp. 1941. ▪ Enyedy Andor, A magyar református kátéirodalom, Budapest, 1928. ▪ Farkas Ignác, Katechetikai alapvetés, Csikesz Sándor emlékkönyv 3. ▪ Csikesz Sándor, A valláspedagógia igazi válsága, Csikesz Sándor emlékkönyv 3. ▪ Dr. Gyökössy Endere, Hogyan tartsunk gyermekbibliaórát, Budapest 1992. ▪ Dr. Gyökössy Endre, Pszichokatechetikai problémák, Theológiai Szemle 1980, 39. ▪ Dr. Boross Géza, Katechetika (jegyzet)
Ajánlott irodalom:

VPPGH45 - PÁSZTORÁLPSZICHOLOGIAI GYAKORLAT				
Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPHG44 - Pásztorálpszichológia	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A lelkigondozást, a lelkipásztori szolgálat egyik legszebb feladatát és lehetőségét nem lehet csupán elméletből megtanulni. A hallgatók – klinikai lelkigondozó által felügyelt – kórházban végzett gyakorlatát kísérő tanegység célja a gyakorlati lelkigondozás különböző szituációiban szerzett tapasztalatok feldolgozása, az ezzel kapcsolatos ismeretek reflektálása és bővítése, a hallgatók önismeretének és lelkigondozói kompetenciájának fejlesztése a gyakorlatban szerzett tapasztalatok figyelembevételével. Ezen célok elérését a klinikai gyakorlat mellett a kicsoportos feltáró-elemző munka hivatott elősegíteni.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Lelkigondozás a kórházban. 2. A lelkigondozói beszélgetés kezdete, íve és vége. 3. A verbatim és elemzése. 4. Lelkigondozói beszélgetések elemzése				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Zárthelyi dolgozat megírása (anyaga: Tringer László: A gyógyító beszélgetés, Budapest 1992), olvasónapló készítése (anyaga: Lohse, Timm H.: Villámbeszélgetések, Budapest 2009). Rendszeres lelkigondozói beszélgetés-vezetés (/esetleg blokkosított/ kórházi gyakorlaton); verbatim-készítés; csoportos beszélgetés-elemzés; egyéni verbatim-elemzés.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lohse, Timm H.: Villámbeszélgetések, Budapest 2009. ▪ Tringer László: A gyógyító beszélgetés, Budapest 1992. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bukowski, Peter: Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe? Budapest 1999. ▪ Hézsér Gábor: Miért? Pásztorálpszichológiai tanulmányok, Budapest 1997. ▪ Klessmann, Michael: A klinikai lelkigondozás kézikönyve, Debrecen 2002. ▪ Lohse, Timm H.: Das Trainingsbuch zum Kurzgespräch. Ein Werkbuch für die seelsorgliche Praxis, Göttingen 2006. ▪ Lohse, Timm H.: Villámbeszélgetések, Budapest 2009. ▪ Piper, Hans-Christoph: Beszélgetés-elemzések, Debrecen 1998. ▪ Szabó Lajos (Szerk.): A lelkigondozás órája, Budapest 2000. ▪ Tringer László: A gyógyító beszélgetés, Budapest 1992. 				

HIMGH70 - EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENETÖRTÉNET 3.			
Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----

Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Egyházi ének:

- Az énekeskönyv kijelölt énekeinek megtanulása (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni).
- Az énekeskönyvből kijelölt egyes énekre vonatkozó alapvető történeti, stílári, teológiai és funkcionális (liturgiai) ismeretek elsajátítása.

Zenetörténet:

1. A hallgató ismerje meg ezeréves múltunk közös értékeit: a liturgikus zene kialakulását és fejlődését az ókeresztény kortól a középkorig.
2. A középkori hagyomány folytatásának, a már meglévő liturgikus műfajok és liturgikus formák továbbvitelének gondolata ugyan nem a magyar reformáció sajátja, de a hazai alkotómunka mind intenzitását, mind önállóságát tekintve jelentősebb más európai protestáns egyházak munkájához képest. Elmondhatjuk, hogy a magyar reformáció a hagyományozott középkori anyag gyakran önálló alkalmazásával illetve adaptációjával egyedi művészi értéket hozott létre. Mivel a protestáns egyházzenei múlt e becses értékének megismerése mind egyház- és liturgiátörténetünk, mind pedig egyházzene történetünk szempontjából kiemelten fontos, a hallgatók ismerjék meg magyar óprotestáns egyházzene örökségét.

Tematika:

1. GREGORIÁN

1.a A gregorián ének története

1. A vértanúk kora (I-IV. század)
2. Az egyházatyák kora (IV-VII. század)
3. Európa megkeresztelkedésének kora (VII-VIII; IX-XI. század)
4. A gótikus katedrálisok kora (XII-XV. század)

1.b A gregorián ének műfajai

1. A recitatív műfajok
 - Olvasó-tónusok
 - Ima-tónusok
 - Zsoltár-tónusok
2. A neumatikus-melodikus műfajok
 - Zsolozsmaantifónák
 - Miseantifónák
 - A himnusz
3. A melizmatikus műfajok
 - Tractus
 - Graduale
 - Responzorium prolixum
 - Alleluja
 - Offertorium
4. Új műfajok
 - Sequentia
 - Tropus
 - A liturgikus dráma
 - A mise-ordináriumok

1.c A gregorián ének és a liturgia – Liturgikus struktúrák

- A mise szerkezete
- A zsolozsma szerkezete

2. GRADUÁL

1. A könyvek keletkezése
2. A könyvek használata

3..A legfontosabb forrásokról

4. A graduálkönyvek műfajai:

- A főistentisztelet műfajai: Introitus, Kyrie, Gloria, Próza, Credo, Prefáció, Sanctus.
- A mellékistentisztelet: műfajai: antifóna, himnusz, responzórium, verzikulusz, benedicamus, invitatórium
- Speciális nagyheti műfajok: Litánia, Kyrie puerorum, Passió, Lamentáció

5. Kutatástörténet

3. GREGORIÁN EREDETŰ NÉPÉNEKEK AZ ÉNEKESKÖNYVBEN

1. Gregorián énekek a középkori használatban
2. Gregorián énekek a népzeneben
3. Gregorián dallamok a 16-17. századi népénekek között
4. Német közvetítéssel befogadott gregorián énekek

Évközi tanulmányi követelmények:

A kijelölt énekek közül legalább 20 tétel felmondása október 18-ig. A további tételek felmondását legkésőbb a szorgalmi időszak végéig teljesíteni kell. A szóbeli vizsga feltétele az énekek hibátlan felmondása és a sikeres írásbeli (zárthelyi) vizsga.

Az öt félév alatt felmondandó zsoltárok:

Kívülről

5, 6, 8, 19, 23, 24, 25, 32, 33, 38, 42, 47, 51, 65, 66, 68, 77, 80, 81, 84, 89, 90, 91, 92, 96, 97, 99, 105, 110, 114, 117, 121, 130, 134, 135, 136, 138, 140, 141, 146, 150

Kottából

1, 3, 9, 16, 22, 30, 34, 35, 40, 50, 61, 74, 102, 107, 119, 125, 128, 133, 143

A félév során felmondandó tételek listája:

Kívülről: 16 db, a fenti listából választott zsoltár, valamint az alábbi dicséretetek:

151, 183, 192, 233, 301, 310, 330, 373, 500. ÉE: 20, 57. EvÉK: 108. 6 db graduál-ének.

Kottából: 10 db, a fenti listából választott zsoltár, valamint az alábbi dicséretetek:

157, 158, 176, 177, 178, 218, 243, 351.

Kötelező irodalom:

- Bárdos Kornél: Harcok a passió éneklése körül Magyarországon. *Theológiai szemle* 1971.
- Czeglédy Sándor: Megifjodó öreg graduálok, *Confessio* 2 (1978) 4.sz. 68–78.
- Csomasz Tóth Kálmán: Huszár Gál úrvacsorai liturgiája, *Református Egyház* 1955, 342–348.
- (Csomasz Tóth Kálmán:) *graduálok*. Címző, in: Brockhaus-Riemann Zenei Lexikon. Szerkesztette Carl Dahlhaus és Hans Heinrich Eggebrecht. A magyar kiadás szerkesztője Boronkay Antal. II. kötet, Budapest 1984, 62–63.
- Dávid István: Kiegészítések és következtetések Dávid László „Az éneklőszék” című cikkéhez, *Magyar Egyházzene* VIII (2000/2001), 435–438.
- Ferenczi Ilona: Kísérlet a liturgia egyesítésére az Erdélyi Fejedelemségben (a 17. század első felében). *Magyar Egyházzene* 1993/1994, 21–30.
- Karasszon Dezső: Megifjodó öreg graduálok, *Zsoltár* I/2 (1994) 9–13.

Ajánlott irodalom:

- Csomasz Tóth Kálmán: A 16. század magyar dallamai. Akadémiai Kiadó, Budapest 1958.
- Varjas Béla: A reformáció énekirodalma, in: *A magyar irodalom története 1600-ig*. A magyar irodalom története I. Szerkesztette: Klaniczay Tibor, Budapest 1964, 311–382.
- Borsa Gedeon: Huszár Gál 1560. évi énekeskönyve, mint zenetörténeti emlék, *Magyar Zene* 1976. 119–133.
- Botta István: Huszár Gál élete, művei és kora (1512?–1575). Akadémiai Kiadó Budapest 1991.
- Czeglédy Sándor: A debreceni kollégiumi Nagykönyvtár írott graduáljai, *Református Egyház* 9 (1957), 265–270.
- Czeglédy Sándor: „Emberi hagyományok ostorozása”, *Református Egyház* 3, (1964) 59–63.
- Csomasz Tóth Kálmán: Huszár Gál énekeskönyve (1560) és zenei jelentősége, *Magyar zene* 22 (1981), 176–208.
- Csomasz Tóth Kálmán: Szilvás-Ujfalvi Imre helye a zenetörténetben, in: *A Ráday Gyűjtemény évkönyve* II (1981), 57–73.
- Csomasz Tóth Kálmán: Gyülekezeti és graduális éneklés, Magyar evangélikusok, Reformátusok, Graduálok (Egyházi zeneélet c. fejezetben Protestáns egyházak c. alfejezet), in: *Magyarország zenetörténete II*, 1541–1686. Szerkesztette Bárdos Kornél. Akadémiai Kiadó Budapest 1990, 187–189, 189–199, 202–205.

- Dávid László: Az éneklőszék, *Magyar Egyházzene* VIII (2000/2001), 431–434.
- Dobszay László: A magyar graduál-irodalom első emléke, *Magyar Könyvszemle* 98., 1982. 100–112.
- Dobszay László: *Bevezetés a gregorián énekbe*. Egyházzenei Füzetek I/5. LFZF Egyházzene Tanszék - Magyar Egyházzenei Társaság, 1995.
- Dobszay László: *A zsolozsma*. Egyházzenei Füzetek I/3. LFZF Egyházzene Tanszék - Magyar Egyházzenei Társaság, 1995.
- Fekete Csaba: Graduál és református istentisztelet. Liturgiátörténeti áttekintés az Öreg Graduál somorjai példányának kézíratos pótlékai alapján, in: *Egyház és művelődés. Fejezetek a reformátusság és a művelődés XVI-XIX. századi történetéből*. Debrecen 2000. 207–355.
- Ferenczi Ilona: A graduálkutatás története. *Magyar Egyházzene* 1999/2000. 275–282.
- Ferenczi Ilona (ed.): *Graduale Ecclesiae Hungaricae Epperiensis 1635*. Musicalia Danubiana 9*-9**., Budapest, 1988.
- Ferenczi Ilona (ed.): *Graduale Ecclesiae Hungaricae Epperiensis 1635*. Musicalia Danubiana 9*-9**., Budapest, 1988.
- Ferenczi Ilona (ed.): *Graduale Ráday XVII*. Musicalia Danubiana 16. Budapest 1997.
- Geleji Katona István-Keserői Dajka János (szerk.): *Öreg Gradual, mely mind az első fordításban vagy ujjonnan való szerkesztetésben, s-mind pedig az egy exemplárból másban való irattatásban esett fogyatkozásoktól szorgalmasan meg tisztogattatott, és sok hozzá kívántatott szükséges részekkel meg öregbítettett*. Gyulafehérvár 1636. RMK I. 658.
- Hiley, David: *Western Plainchant*. Oxford 1993.
- H. Hubert Gabriella: Lelki éneklésről régi magyarok (A XVI-XVII. századi protestáns éneklés adattára), *Magyar Egyházzene* VII (1999/2000), 327–366.
- H. Hubert Gabriella: Geleji Katona István *versiculusai* és a perikóparend, *Magyar Egyházzene* VI (1998/1999), 251–258.
- Huszár Gál: *A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséretetek. Kálmáncsehi Márton: Reggeli éneklések, Debrecen 1560–1561*. Borsza Gedeon tanulmányával. Bibliotheca Hungarica Antiqua 12, Budapest 1983.
- Huszár Gál: *A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséretetek és imádságok, Komjáti 1574*. Hubert Gabriella tanulmányával. Bibliotheca Hungarica Antiqua 13, Budapest 1986.
- Karasszon Dezső: Synopsis Gradualis. A gregorián ének és a magyar református istentisztelet, in: *Egyház és művelődés. Fejezetek a reformátusság és a művelődés XVI-XIX. századi történetéből*. Debrecen 2000. 139–206.
- Kurta József: *Az Öreg Graduál századai Erdélyben*. Erdélyi Református Egyháztörténeti Füzetek 8. Kolozsvár 2002.
- Papp Anette: A magyar graduálforrások introitusai ádventtől vízkeresztig. *Magyar Zene*, 2006/I. 53–72.
- Papp Anette: A protestáns graduálok introitus-repertoárja. in: „*Inter sollicitudines*”, MTA-TKI – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Kutatócsoportja és a Magyar Egyházzenei Társaság 2006. 329–343.
- Papp Anette: Apostolok és szentek ünnepe a reformáció után – Gondolatok Huszár Gál 1574-ben nyomtatott graduáljának utolsó istentiszteleti rendje kapcsán. *Zsoltár* X/1. (2004), 6–9.
- Papp Anette: *A graduál-antifónák középkori kapcsolatai*. Budapest 2001. [Egyházzenei füzetek I/11. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság]
- *Protestáns graduál. Szemelvények a 16-17. századi protestáns graduálok anyagából istentiszteleti és oktatási célra*. Készítette: Ferenczi Ilona, Dobszay László, Bódis Tamás, Farkas Zoltán. ReZem Budapest 1996.
- Schrems, Theobald: *Die Geschichte des gregorianischen Gesanges in den protestantischen Gottesdiensten*. Veröffentlichungen der gregorianischen Akademie zu Freiburg in der Schweiz XV. Heft, Freiburg 1930.
- Szendrei Janka: *A magyar középkor hangjegyes forrásai. Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez I*. Közzéteszi az MTA Zenetudományi Intézet. Budapest 1981.
- Szendrei Janka: Első hangjegyes népénekünk. A Te Deum-dallam magyarországi története, in: *Népzene és Zenetörténet* III. Budapest 1977, 102–133.

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék a valláslélektani kutatások területeit, módszereit és főbb eredményeit. Betekintést nyerjenek a vallásosság egyéni és közösségi megélésének lélektani összefüggéseibe, lássák azokat a kölcsönös kapcsolatokat, amelyek a vallásosság és a személyiség működése, a viselkedés és az élményfeldolgozás között megfigyelhetők.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A valláslélektan tudományos besorolása, története 2. A vallásosság motivációs háttere 3. A vallásosság közösségi vonatkozásai 4. A hit és az istenképzet alakulása az élettörténet során 5. Az érett vallásosság jellemzői 6. A megtérés 7. Vallásosság és lelki egészség 8. A vallásosság szerepe a megküzdési folyamatokban 9. A kóros vallásosság 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergote, Valláslélektan, Budapest 2001. ▪ F. Schweitzer, Vallás és életút, Bp. 1999. ▪ Horváth-Szabó Katalin (szerk.), Valláspszichológiai tanulmányok, Bp. 2003. ▪ Németh Dávid, Hit és nevelés, Bp. 2002. 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ R. Otto, A szent, Budapest 1998. ▪ B. Grom, Religionspsychologie, Göttingen 1992. ▪ D.M. Wulff, Psychology of Religion, New York etc. 1991. ▪ S. Heine, Grunlagen der Religionspsychologie, Göttingen 2005. ▪ Ch. Hennig/S. Murken/E. Nestler (Hg.), Einführung in die Religionspsychologie, Paderborn etc. 2003. ▪ R. Paloutzian, Invitation to the Psychology of Religion, Boston etc. 1996. ▪ R. Hood et al., The Psychology of Religion, New York 1996. 				

IV. félév

BTHBH01 - BIBLIKUS SZIGORLAT 1. (ŐSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS, BIBLIAISMERET)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N: 0	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH50 – Bibliaismeret 1. ÓSZBH15 – Őszövetségi bevezetés 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

BTHBH02 - BIBLIAKUS SZIGORLAT 2. (ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS, BIBLIAISMERET)

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N: 0	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH51 – Bibliáismeret 2. ÚSZBH35 – Újszövetségi bevezetés 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

ÓSZBH15 - ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az ószövetségi tudományosság rövid összefoglalása, először általános ismeretek a Héber Bibliáról, azután pedig speciális bevezetés az egyes könyvekhez. Az irodalomkritikai munkák alapos ismerete, ill. más, az Ószövetség vonatkozásában releváns ismeretek elsajátítása, az önálló exegetikai munkára való alkalmasság megszerzése, a szakirodalom megfelelő használatának módszerei képezik a fontosabb súlypontokat a kurzusban. A kurzus alkalmassá kell tegye a hallgatót az exegetikai előadások megértésére, föl kell készítsse az önálló exegetikai munka elkészítésére.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ J.A. Soggin, <i>Bevezetés az Ószövetségbe</i>, Budapest: Kálvin János Kiadó, 1999. ▪ N.K. Gottwald, <i>The Hebrew Bible</i>, Philadelphia: Fortress Press, 1987. ▪ Th.C. Vriezen/A.S. van der Woude, <i>Oudisraëlitische en vroegjoodsche literatuur</i>, Kampen: Kok, 2000. ▪ E. Zenger (Hrsg.), <i>Einleitung in das Alte Testament</i>, Stuttgart: Kohlhammer, 1998. ▪ Karasszon István, <i>Ószövetségi ismeretek vallástanárok számára</i>, Komárom, 2006. 				
Ajánlott irodalom:				

ÚSZBH35 - ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tárgy feladata az Újszövetség lelkészi és vallástanári szolgálatban való használatához segítséget nyújtani. Alapvető információk elsajátítása a kéziratokról, kódexekről, a kánontörténetről, a bibliai szövegkritikai apparátus használatáról (ez utóbbi csak lelkész szakon). A könyvek tartalmi ismerete mellett a datálás, szerzőség, címzettség – az egyes iratok főbb sajátosságainak – megismerése, és az ehhez kapcsolódó tudományos feltevésekben, alternatív nézetekben való jártasság megszerzése, valamint hermeneutikai elvek elsajátítása is célja a tanegységnek.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
„Különleges” (speciális) bevezetést az Újszövetség könyveihez a Római levéltől a Jelenések könyvéig. Pál				

élete, Pál levelei. „Újszövetségi apokrif” irodalom. Hermeneutikai szempontok. A főbb kutatói nézetek, alternatívák megismerése. Egyéni mérlegelési készség kialakítása.

Évközi tanulmányi követelmények:

Referátum (önálló jelentkezés alapján)

A vizsgára állás feltétele: egy külön füzetbe, *kézírással elkészítendő* az Újszövetség minden könyvének tartalmi összefoglalása, *könyvenként és fejezetenként*, minden fejezetről legalább egy tartalmi tudnivalóval. Ezt a tartalmi kivonatot *a vizsga elején kell átadni* a vizsgáztató tanárnak. Ez természetesen *meg is tanulandó*, a vizsgán el kell tudni mondani *az Újszövetség minden fejezetéről legalább egy tartalmi tudnivalót!* (Az első félévben elkészített ilyen füzet a 2. félévben is használható – akár a bevezetéstaniilag fontos szakaszokra utalásokkal kiegészítve!)

Kötelező irodalom:

- Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története* (2005) átdolgozott, második kiadása: *Az újszövetségi iratok története (Bevezetéstani alternatívák)*. Budapest: Károli Egyetemi Kiadó, 2008.
- D.A. Carson – Douglas Moo: *Bevezetés az Újszövetségbe*. Budapest: KIA, 2007.
- Bruce M. Metzger – Bart D. Ehrman: *Az Újszövetség szövege: Hagyományozás, szövegromlás, helyreállítás*. Budapest: Harmat Kiadó, 2008.

Ajánlott irodalom:

Újszövetségi bevezetések:

- Achtemeier, Paul J. - Green, Joel B. - Thompson, Marianne Meye: *Introducing the New Testament: Its Literature and Theology*. 2001, Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Company
- Benyik György: *Az Újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete*. Második kötet: *Introductio specialis*, 1995, Szeged: JATEPress
- Broer, Ingo: *Einleitung in das Neue Testament*. 2 vols, vol. 1: 1998, vol. 2: 2001, Würzburg: Echter Verlag
- Brown, Raymond E.: *An Introduction to the New Testament*. 1997, New York: Doubleday
- Burkett, Delbert: *An Introduction to the New Testament and the Origins of Christianity*. 2002, Cambridge: Cambridge University Press
- Carson, D. A. - Moo, Douglas J. - Morris, Leon: *An Introduction to the New Testament*. 1992, Leicester: Inter-Varsity Press (IVP), and Grand Rapids, Mich.: Zondervan Publishing House
- Carson, D. A. - Moo, Douglas J.: *An Introduction to the New Testament*. Second edition. 2005, Grand Rapids, Mich.: Zondervan (ennek magyar fordítása kötelező tananyag)
- Childs, Brevard S.: *The New Testament as Canon: An Introduction*. 1984, London: SCM Press
- Conzelmann, Hans - Lindemann, Andreas: *Arbeitsbuch zum Neuen Testament*. (UTB 52) 1988: 9. kiadás, 2000: 13., újból átdolgozott kiadás, 2004: átnézett kiadás, Tübingen: Mohr Siebeck
- deSilva, David A.: *An Introduction to the New Testament: Contexts, Methods and Ministry Formation*. 2004, Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, Leicester: Apollos
- Ehrman, Bart D.: *The New Testament: A Historical Introduction to the Early Christian Writings*. 2004 (third edn, orig.: 2000), New York - Oxford: Oxford University Press
- Guthrie, Donald: *New Testament Introduction*. (Third Edition, revised, in one volume.) 1970, Leicester: Inter-Varsity Press
- Kümmel, Werner Georg: *Einleitung in das Neue Testament*. 1983: 21. kiadás, ezzel azonos szövegű kiadás: Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, 1989; Heidelberg: Quelle & Meyer (Angol ford. H. C. Kee által, *Introduction to the New Testament*. 1975, Nashville: Abingdon Press.)
- Marshall, I. Howard - Travis, Stephen - Paul, Ian: *Exploring the New Testament*. Vol. 2: *A Guide to the Letters and Revelation*. 2002, Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press
- Mauerhofer, Erich: *Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments*. 2 Bände (David Gysel átdolgozásában) 1995, Stuttgart: Hänssler
- Moffatt, James: *An Introduction to the Literature of the New Testament*. (Third and revised edition.) 1918, Edinburgh: T & T Clark
- Nagy István: *Az Újszövetség könyveinek ismertetése*. 1995, Nagykőrös: KRE TFK
- Pröhle Károly: *Újszövetségi bevezetés*. 1979, Budapest: Evangélikus Teológiai Akadémia
- Roloff, Jürgen: *Arbeitsbuch zum Neuen Testament*. 1977, Berlin: EVA, 1984, – *Neues Testament* címmel 1999-ben jelent meg a 7., teljesen átdolgozott kiadás.
- Roloff, Jürgen: *Einführung in das Neue Testament*. 1995, Stuttgart: Philipp Reclam
- Schenke, Hans-Martin - Fischer, Karl Martin: *Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments*. I.: Die Briefe des Paulus und Schriften des Paulinismus, 1978, II.: Die Evangelien und die anderen

neutestamentlichen Schriften, 1979, Berlin: Evangelische Verlagsanstalt

- Schnelle, Udo: *Einleitung in das Neue Testament*. (UTB 1830) 1996: 2. kiadás, 2002: átdolgozott, 4. kiadás, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht
- Schweizer, Eduard: *Theologische Einleitung in das Neue Testament*. 1989, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht (Angol ford. O. C. Dean által, *A Theological Introduction to the New Testament*. 1991, Nashville: Abingdon Press; a magyar ford. megjelent 2004-ben a Kálvin Kiadónál.)
- Theissen, Gerd: *Das Neue Testament*. 2002, 2004: átnézett, 2. kiadás, München: C. H. Beck (Angol ford. John Bowden által, *Fortress Introduction to the New Testament*. 2003, Minneapolis: Fortress Press.)
- Varga Zsigmond J.: *Újszövetségi bevezetés*. Debrecen: Református Theológiai Akadémia: 1979, LUX: 2000 (új kiadás, szerk. Szathmáry Sándor)
- Vielhauer, Philipp: *Geschichte der urchristlichen Literatur: Einleitung in das Neue Testament, die Apokryphen und die Apostolischen Väter*. 1975, átnézett kiadás: 1978, ugyanez újra nyomtatva 1985-ben, Berlin - New York: Walter de Gruyter
- Wolde, G. (ed.): *Einleitung ins Neue Testament: Aus Schleiermacher's hand-schriftlichem Nachlasse und nachgeschriebenen Vorlesungen*. 1845, Berlin: bei G. Reimer
- Zahn, Theodor B.: *Introduction to the New Testament*. 3 vols. (transl. from the third German edition by J. M. Trout, et al.) 1909, Edinburgh: T & T Clark

Forrásgyűjtemények:

- Adamik Tamás (szerk.): *Apokrif iratok* c. sorozat kötetei (1996-1999, Budapest: Telosz)
- Vanyó László (szerk.): *Ókeresztény írók* c. sorozat első négy kötete (1979-1983, Budapest: Szent István Társulat)

Monográfiák és újszövetségi lexikonok:

- Bartha Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*. 1. kötet: 2000; 2. kötet: 2004, Budapest: Kálvin
- Bruce, F. F.: *Paul: Apostle of the Heart Set Free*. 2000, Carlisle: Paternoster és Grand Rapids—Cambridge: Eerdmans (eredetileg 1977)
- Cseri Kálmán: *Pál apostol*. 2011, Budapest: Kálvin Kiadó
- Dunn, James D. G. (ed.): *The Cambridge Companion to St Paul*. 2003, Cambridge: University Press
- Freedman, David Noel (ed.): *The Anchor Bible Dictionary 1-6*. 1992, New York: Doubleday
- Hawthorne, Gerald F.—Martin, Ralph P. (ed.): *Dictionary of Paul and his Letters*. 1993, Downers Grove—Leicester: InterVarsity Press
- Martin, Ralph P.—Davids, Peter H.: *Dictionary of the Later New Testament and Its Developments*. 1998, Downers Grove—Nottingham: InterVarsity Press
- Schnelle, Udo: *Paulus: Leben und Denken*. 2003, Berlin: de Gruyter
- Wick, Peter: *Pál: A keresztyénség tanítója*. 2007, Budapest: Kálvin Kiadó
- Az Apokrif irodalomhoz megadok további ajánlott szakirodalmat a bevezetéstani tankönyvem (Balla Péter: *Az újszövetségi iratok története*) utolsó fejezetében.

BTHBH55 - BIBLIAI KORTÖRTÉNET 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH51 – Bibliaismeret 2. BTHBH54 – Bibliai kortörténet 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tanegység célja megismertetni a hallgatókkal Izrael történetének hellenisztikus és római kori történelmét. Azt a közeget, melyben az ószövetségi kánon kialakult, illetve amelyben az Újszövetség eseményei játszódottak. Ennek során betekintést nyerhetnek a hellenisztikus birodalmak, és a római birodalom működésébe, szellemi közegébe. Részletesen vizsgálhatják a zsidóságon belül kialakuló vallási irányvonalak eredőit és küzdelmeit. A korabeli szövegek megismerésével összehasonlíthatják a bibliai és nem bibliai szerzők szociológiai és politikai hátterét.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A hellenisztikus kor nagypolitikai eseményei
2. A hellenizmus és judaizmus találkozásának politikai hatásai

3. A makkabeus felkelés és a hamóneus királyság
4. A Római birodalom és Izrael
5. Heródes és utódai
6. A keresztyénség megjelenése
7. Az 1. zsidó háború és hatása zsidókra és keresztyénekre
8. A Bar-Kochba felkelés
Évközi tanulmányi követelmények:
Zárthelyi dolgozat az első három témakörből
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Karasszon István (1991) <i>Izrael története</i> (jegyzet) Budapest ▪ H. Jagersma (1991) <i>Izrael története 2.</i> Budapest
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ H. H. Ben-Sasson (1969) <i>A History of the Jewish People</i>, London ▪ J. Allerhand (1987) <i>A zsidóság története</i>, Budapest ▪ E. Fergusson (1999) <i>A keresztyénség bölcsője</i> Budapest, Osiris ▪ S. Schwartz (2001) <i>Imperialism and Jewish Society, 200 B:C:E. to 640 C:E.</i> Princeton ▪ E. Haag (2003) <i>Das Hellenistische Zeitalter</i> Stuttgart, Kohlhammer

ÓSZBH16 - ÓSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH51 – Bibliaismeret 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az előadások hagyományosan az exegetikai módszerek demonstrálásán nyugszanak, de különös hangsúly kerül az exegetika és az ószövetségi historiográfia kapcsolatára. Újabban az ószövetségi elbeszélés-technika is fölkelte a tudósok érdeklődését, így ennek hatását is megvizsgáljuk a könyvek tartalmának háttérén.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a félévenként kijelölt ószövetségi perikópák héber nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, héber szóanyagának ismerete és exegézise.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A félév elején kijelölt perikópákhoz igazítva. 				
Ajánlott irodalom:				

ÚSZBH36 - ÚJSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH51 – Bibliaismeret 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az újszövetségi exegézishez a képesség elsajátítása, elmélyítése. Az írásmagyarázat feladata a szöveg eredeti nyelven való olvasása, fordítása és magyarázata, a szöveg nyelvtani anyagának és szókincsének elsajátítása – kortörténeti és bevezetéstani stúdiumok segítségével –, valamint az egyes hermeneutikai kérdések tisztázása. A				

görög nyelvhez kapcsolódó feladatok csak a lelkész szakon teljesítendő, a vallástanár szakon magyar nyelvre épül a magyarázat. Az előadásokon a görög szövegek magyar fordítással együtt kerülnek elemzésre.
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:
Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek görög nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise lelkész szakon. Vallástanár szakon csak az exegézis elvárt, de az előadások alapján tudni kell az eredeti szöveg többletének főbb pontjait. 1. hét: Általános bevezetés, hermeneutikai alapvetés, kutatástörténet, főbb szakirodalom 2-13. hét: Exegézis 14-15. hét: összefoglalás, kérdések
Évközi tanulmányi követelmények:
Aktív részvétel az előadásokon. Lelkész szakon: görög szószedet és olvasónapló készítése (tudnivalók: Balla Péter honlapján). Vallástanár szakon: olvasónapló készítése (lásd Balla Péter honlapját). (A szószedet ill. olvasónapló a vizsga megkezdésekor adandó át a vizsgáztató tanárnak.) A vizsga részét képezi Bolyki János: <i>Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái</i> című tankönyvéből <i>Az újszövetségi írásmagyarázat módszerei</i> alfejezet (49-89. old.)
Kötelező irodalom:
▪ Bolyki János: <i>Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái</i> . Budapest: Kálvin Kiadó, 1998.
Ajánlott irodalom:
▪ Kommentárok magyar és idegen nyelven

DOERH18 - ETIKA 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: DOERH13 – Dogmatika prolegomena	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az etika változó korokon keresztül keresi a felvetődő kérdésekre adandó keresztyén válaszokat. Életszerűsége és időszerűsége készíti fel a hallgatókat, hogy helyt tudjanak állni és a keresztyén üzenet alapján cselekedetekre tudják váltani a megértett és megélt igazságot. Ebben a szemeszterben egyrészt az általános etikai kategóriák kerülnek szóba, másrészt pedig az etika történetének jelentősebb állomásaival ismerkedik meg a hallgató.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. Ethosz és etika 2. Kicsoda az ember? Teológiai antropológia 3. Evangélium és törvény 4. Lelkiismeret, erkölcsi felelősség és szabad akarat 5. Rendek, mandátumok és intézmények 6. I. zárthelyi dolgozat 7. A keresztyén ókor etikái 8. A skolasztika etikája 9. A reformáció etikája 10. A liberális teológiai etika 11. A 20. századi protestáns etika 12. II. zárthelyi dolgozat				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
▪ Szűcs Ferenc: <i>Teológiai etika</i> . Budapest, 1993 ▪ Török István: <i>Etika</i> . Kolozsvár, 1997 ▪ Sebestyén Jenő: <i>Református etika</i> . Budapest, Gödöllő, 1993				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szathmáry Sándor: Theológiai Antropológia dióhéjban. Budapest, 1990 ▪ Barth Károly: Evangélium és törvény. Budapest, 1997
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anzenbacher, Arno: Keresztény társadalometika. Budapest, 2001 ▪ Bonhoeffer, Dietrich: Etika. Szentendre, 1999 ▪ Frey, Christofer: Die Ethik des Protestantismus von der Reformation bis zur Gegenwart. Gütersloh, 1989 ▪ Nyíri Tamás: Alapvető etika. Budapest, 1994 ▪ Pinckaers, Servias: A keresztény erkölcszociológia forrásai. Budapest, 2001 ▪ Weber, Helmut: Általános erkölcszociológia. Budapest, 2001 ▪ Weber, Helmut: Speciális erkölcszociológia. Budapest, 2001

VPPGH52 - KATECHETIKA 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGH40 – Katechetika 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A Katechetika 1.-ben elméleti szinten megismert eljárási módok és módszerek műhelymunkaszerű kipróbálása mintanyag kidolgozásával az egyes korosztályok számára. Egyéni, valamint csoportmunkával, s az eredmények reflektálásával fejlesztjük a hallgatók készségét tartalmi blokkok, ill. egész éves tanmenetek megtervezésére, az életkor-adekvát feldolgozási módok, tanítási módszerek és eszközök megtalálására, valamint az egyes foglalkozások szakszerű előkészítésére és szervezésére. Ebben a tanegységben biztosítunk helyet a katechézis történetének az áttekintésére az egyháztörténet kezdetétől napjainkig.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A keresztyén katechézis története a kezdetektől a reformációig 2. A reformáció hagyományai a katechézisben 3. Új fejlemények a XX. században 4. A magyar református katechézis története 5. Fiatal szülők „szeminárium” a keresztyén nevelésről 6. Gyermekistentiszteleti munkaterv és egy foglalkozás előkészítése 7. A konfirmandusokkal folyó munka módszerei és egy óraterv kidolgozása 8. Ifjúsági csendeshét megtervezése 9. Bibliaiskola tartalmi és módszertani terve 10. Beteg- és családlátogató csoport felkészítése (munkaterv) 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Házi dolgozat készítése, amelyben az 5-10. témakörök közül kettő részletes kidolgozása történik meg				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Segédkönyvek, segédanyagok 				
Ajánlott irodalom:				

VPPGH63 - VALLÁSPEDAGÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				

A tantárgy vizsgálja a vallásosság jelentőségét az egyén és a társadalom életében, a vallásosság alakulásának életkori sajátosságait, valamint a vallási szocializáció hatásait. Rámutat a vallásosság fejlesztésének pedagógiai lehetőségeire, sorra veszi azokat a célokat és feladatokat, amelyeket a keresztyén nevelésnek be kell töltenie.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Vallás és vallásosság
2. Vallás és hit
3. A vallásosság élettörténeti fejlődése I.
4. A vallásosság élettörténeti fejlődése II.
5. A vallástanár személye
6. Vezetői attitűdök
7. Az érett vallásosság ismérvei
8. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben I.
9. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben II.
10. A keresztyén nevelés feladatai
11. A keresztyén nevelés céljai
12. A valláspedagógia története
13. A valláspedagógia főbb koncepciói

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

- Boross G., Bevezetés a valláspedagógiába (jegyzet)
- Pálhegyi Ferenc, Pedagógiai kalauz, Budapest 1997.
- Németh Dávid, Hit és nevelés, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

- H. Schmidt, Leitfaden Religionspädagogik, Stuttgart 1991.
- G.R. Schmidt, Religionspädagogik, Göttingen 1993.
- Ch. Grethlein, Religionspädagogik, Berlin, New York 1998.
- J. Kunstmann, Religionspädagogik, Tübingen-Basel 2004.

HIMGH71 - EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENETÖRTÉNET 4.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Egyházi ének:

Az énekeskönyv kijelölt énekeinek megtanulása legalább egy versszakkal kívülről (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni).

Az énekeskönyvből kijelölt egyes énekekre vonatkozó alapvető történeti, stílári, teológiai és funkcionális (liturgiai) ismeretek elsajátítása.

Zenetörténet:

A hallgató ismerje meg a kanció eredetű népekeinket valamint a 17. századi magyar énekköltés és a német korál darabjait.

Évközi tanulmányi követelmények:

30 népe nek felmondása memoriter, 20 népe nek felmondása kottából. A szóbeli vizsga feltétele az énekek hibátlan felmondása és a sikeres írásbeli (zárthelyi) vizsga.

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom:

- Csomasz Tóth Kálmán: *A 16. század magyar dallamai*. Akadémiai Kiadó, Budapest 1958.
- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950.
- Csomasz Tóth Kálmán: *Dicsérvételek az Urat! - Tudnivalók énekeinkről*. Kálvin Kiadó, Budapest 1971.
- Csomasz Tóth Kálmán-Papp Géza: A magyar egyházi népének vázlatos története. *IAH Bulletin* 11. 6-31. Újabb kiadása: Hagyomány és haladás, Budapest 2003. 778-797.
- Csomasz Tóth Kálmán: A protestáns egyházi népének a XVII-XVIII. században. Újabb kiadása: Hagyomány és haladás Budapest 2003. 491-519.
- Dobszay László: *A magyar népének I*. Veszprém 1995.
- Dobszay László: *A magyar egyházzenei történet forrásai*. Budapest, 1999. [Egyházzenei füzetek I/8. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság]

V. félév

DOERH02 - RENDSZERES TEOLÓGIAI SZIGORLAT (HITVALLÁSIISMERET, BEVEZETÉS A DOGMATIKÁBA, ETIKA)

Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: N: 0	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: DOERH19 – Etika 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

SPCSH01 - SZAKDOLGOZAT 1.

Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 5	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

ÓSZBH17 - ÓSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH01 – Biblikus szigorlat 1. (ősz. bevezetés, ősz. bibliaismeret)	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az előadások hagyományosan az exegetikai módszerek demonstrálásán nyugszanak, de különös hangsúly kerül az exegetika és az ószövetségi historiográfia kapcsolatára. Újabban az ószövetségi elbeszélés-technika is fölkelte a tudósok érdeklődését, így ennek hatását is megvizsgáljuk a könyvek tartalmának háttérén.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a félévenként kijelölt ószövetségi perikópák héber nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, héber szóanyagának ismerete és exegézise.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:
▪ A félév elején kijelölt perikópákhoz igazítva.
Ajánlott irodalom:

ÚSZBH37 - ÚJSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH02 – Biblikus szigorlat 2. (úsz. bevezetés, úsz. bibliaismeret)	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az újszövetségi exegézishez a képesség elsajátítása, elmélyítése. Az írásmagyarázat feladata a szöveg eredeti nyelven való olvasása, fordítása és magyarázata, a szöveg nyelvtani anyagának és szókincsének elsajátítása – kortörténeti és bevezetéstani stúdiumok segítségével –, valamint az egyes hermeneutikai kérdések tisztázása. Az előadásokon a görög szövegek magyar fordítással együtt kerülnek elemzésre.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség a választott textusok megértéséhez különös tekintettel a biblíamagyarázat és az igehirdetés gyakorlatára. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek görög nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise.

1. hét: Általános bevezetés, hermeneutikai alapvetés, kutatástörténet, főbb szakirodalom

2-13. hét: Félévente változó perikópák exegézise

14-15. hét: összefoglalás, kérdések

Évközi tanulmányi követelmények:

Az olvasott szakaszokról szöszedet készítése

A szöszedet a szorgalmi időszak végén kell átadni a tanárnak

Zárthelyi dolgozat a magyarázott szakaszok nyelvtani jelenségeiből és szóanyagából

Kötelező irodalom:

- A félév elején kijelölt perikópákhoz igazítva.

Ajánlott irodalom:

- További kommentárok magyar és idegen nyelven

DOERH19 - ETIKA 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: DOERH18 – Etika 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az etika változó korokon keresztül keresi a felvetődő kérdésekre adandó keresztyén válaszokat. Életszerűsége és időszerűsége készíti fel a hallgatókat, hogy helyt tudjanak állni és a keresztyén üzenet alapján cselekedetekre tudják váltani a megértett és megélt igazságot. Ebben a szemeszterben a Tízparancsolat szerkezete mentén az élet valamennyi főbb etikai kérdései kerülnek szóba.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Az egyetlen szabadító, képtilalom és a bálványok (I-II. parancsolat)
2. A beszéd etikája (III. parancsolat)
3. Ünnepek és munka (IV. parancsolat)
4. A tisztelet etikája (V. parancsolat)
5. Az élet tisztelete (VI. parancsolat)

6. Szexualitás és házasság (VII. parancsolat)
7. Gazdaság etikája (VIII. parancsolat)
8. Hazugság, vád, árusítás, hamis tanúzás (IX. parancsolat)
9. A bűnös vágy (X. parancsolat)
Évközi tanulmányi követelmények:
Házi dolgozat Zh
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szűcs Ferenc: Teológiai etika. Budapest, 1993 ▪ Török István: Etika. Kolozsvár, 1997 ▪ Weber, Max: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Budapest, 1982 ▪ Douma, J.: A Tízparancsolat. Budapest, 1994 ▪ Lochman, Jan Milic: A szabadság útjelzői. Etikai vázlatok a Tízparancsolathoz. Budapest, 1993
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A parancsolatok által meghatározott témák tárgyalásánál az órán külön kerül kiadásra az az irodalomlista, amelyet a hallgatók felhasználhatnak házi dolgozatuk elkészítéséhez.

ETRRH55 - MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ETRRH54 – Magyar egyháztörténet 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A reformáció elterjedési csúcspontjának, valamint a római egyház protestantizmus elleni küzdelmének megismerése, az ellenreformáció XVII-XVIII. századi küzdelmeinek áttekintése. Annak külső és belső vonulataival, mind a protestáns, mind a római egyház helyzetének alapos megismerésével. A magyar ellenreformáció megvizsgálása a környező országok és az európai helyzet szemszögéből.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Protestantizmus ereje teljében. A XVII. század elejének állapota. Bocskai István szabadságharca és annak következményei (1608. évi törvények). 2. A kezdeti harcok a protestantizmus megtörésére. II. Mátyás uralkodásának visszássága, elnyomás a törvények ellenében. 3. Protestáns egyházszerkezet. A két evangéliumi egyház szuperintendenciáinak megszerveződése, presbitériumok, egyházmegyei és egyházkerületi testületek kialakulása. 4. Pázmány Péter ellenreformációs tevékenysége. A katolikus belső megújulás jelei és eredményei a XVII. század első felében. 5. Bethlen Gábor beavatkozásai a magyar protestantizmus érdekében. Hadjáratai, békekötései. Igyekezete a magyar nemzeti királyság létrehozására. 6. Erdély önálló egyházi fejlődése Bethlen Gábor és a Rákócziak fejedelemsége idején. I. Rákóczi György hadjárata és a linzi béke. Annak törvénybeiktatása, illetve a meghozott törvények hatása. 7. Uralkodói magatartás a XVII. században az ellenreformáció szolgálatában. II. és III. Ferdinánd, valamint I. Lipót tevékenysége. A római egyház támogatása a törvények megszegésével. 8. Az ellenreformáció megerősödése a XVII. század második harmadában. Az alkalmazott módszerek: főúri áttérítések, jezsuiták tevékenysége, erőszak. 9. A gyászévtized és a gályarabság. A protestantizmus történetének legkomorabb időszaka. Lezárása az 1681. évi soproni országgyűlés. 10. Thököly Imre mozgalma és a török elleni harc. Ezeknek hatása az egyházak életében. 11. II. Rákóczi Ferenc szabadságharca és a szatmári béke. Az utolsó vallási színezetű szabadságmozgalom a Habsburg hatalom ellen. 12. III. Károly törekvései a protestantizmus visszaszorítása érdekében. Rendeletei, a Resolúciók. 13. Mária Terézia és az ellenreformáció utolsó erőfeszítései. 				

14. II. József, II. Lipót és az ellenreformáció korának lezáródása. A Türelmi Rendelet és annak hatása a protestáns egyházak életére.
15. Protestáns iskolarendszer az ellenreformáció korában.
Évközi tanulmányi követelmények:
Óralátogatás
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zsilinszky Mihály: A magyarhoni protestáns egyház története (Bp. 1907) ▪ Bíró Sándor-Bucsay Mihály-Tóth Endre-Varga Zoltán: A magyar református egyház története (Bp. 1949. Reprint Sárospatak 1995.) ▪ Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945 (Bp. 1985) ▪ Egyháztörténet 1-2. (Szerk. Tóth Kása István, Tőkéczy László, Bp. 1997. 2. kiad. 1999.) ▪ Zoványi Jenő: A magyarországi protestantizmus története I-II. (Attraktor, Gödöllő, 2004.) ▪ Nagy Géza: A református egyház története I-II. (Attraktor, Gödöllő, 2008.)
Ajánlott irodalom:

VPPGH41 - KATECHETIKAI GYAKORLAT 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGH40 - Katechetika	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A gyakorlati lelképásztori munka egyik lényeges és hangsúlyos része a katechézis. A tanegység célja az elméleti pedagógiai és katechetikai ismeretek gyakorlati alkalmazása, valamint a metodikai felkészültség fejlesztése a konkrét gyakorlatban egy bizonyos gyülekezetre, ill. azon belül egy bizonyos korosztályra összpontosítva.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés az óravázlat- és bírálatkészítés gyakorlatába 2. A csoport, ill. a gyakorlat helyszínének megismerése 3. Hospitálás iskolai hittanórán 4. Gyakorlati hittanoktatói munka vegyes csoportban 3. osztályos tananyag alapján 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Részvétel a kötelező megbeszéléseken (beleértve a hospitálást követő kiértékelő megbeszéléseket is), hospitálás a kijelölt alkalmon, óravázlat-, ill. elemző bírálatkészítés, egy hittanoktatási óra megtartása, ill. egy óraadás bírálata.				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ld.: Ajánlott irodalom 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ MRE Hit- és erkölcstan kerettanterv az 1-8. évfolyamok számára, RPI, Budapest, 2012. ▪ Tamminen, K. et al.: Hogyan tanítsunk hittant, Budapest 1998. ▪ Kreatív katechézis c. tematikus szám, Magyar Református Nevelés, 2012/2. ▪ Gyermek az egyházban c. tematikus szám, Magyar Református Nevelés, 2011/2. ▪ Ever Kuijt: 365 bibliai történet gyermekeknek és tanítóknak, CD, Parakletos könyvesház, 2008. ▪ Tamminen, K. et al.: Hogyan tanítsunk hittant, Budapest 1998. ▪ MRE Hit- és erkölcstan kerettanterv az 1-8. évfolyamok számára, RPI, Budapest, 2012. ▪ Tamminen, K. et al.: Hogyan tanítsunk hittant, Budapest 1998. ▪ Kreatív katechézis c. tematikus szám, Magyar Református Nevelés, 2012/2. ▪ Gyermek az egyházban c. tematikus szám, Magyar Református Nevelés, 2011/2. ▪ Ever Kuijt: 365 bibliai történet gyermekeknek és tanítóknak, CD, Parakletos könyvesház, 2008. 				

VPPGH46 - VALLÁSDIDAKTIKA 1. (SZAKMÓDSZERTAN)
--

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBH51 – Bibliaismeret 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A hit- és erkölcstan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismertet a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezet a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A vallásdidaktika feladata
2. Főbb didaktikai koncepciók I.
3. Főbb didaktikai koncepciók II.
4. A tantervkészítés alapelvei
5. Oktatási célok a vallásitanításban
6. Az óra-előkészítés lépései
7. Az óra felépítése
8. A bibliatanítás didaktikai elvei
9. A bibliatanítás céljai
10. A bibliai tananyag oktatásának módszerei I.
11. A bibliai tananyag oktatásának módszerei II.
12. A bibliai tananyag oktatásának módszerei III.

Évközi tanulmányi követelmények:

Házi dolgozat

Kötelező irodalom:

- K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998
- Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998
- Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000

Ajánlott irodalom:

- H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996
- F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997
- J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992
- R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999
- G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001.
- Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002.
- G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1.-2., Göttingen, 2002.
- Ch. Grethlein, Fachdidaktik Religion, Göttingen 2005

HIMGH72 - EGYHÁZI ÉNEK ÉS ZENETÖRTÉNET 5.

Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Egyházi ének:

- Az énekeskönyv kijelölt énekeinek megtanulása (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni).
- Az énekeskönyvből kijelölt egyes énekekre vonatkozó alapvető történeti, stílári, teológiai és funkcionális (liturgiai) ismeretek elsajátítása.

Zenetörténet:

A hallgató ismerje meg a református énekeskönyvek történetét a 18. századtól napjainkig. Református énekeskönyvünk vonatkozó tételén keresztül ismerje meg a legjelentősebb dallam- és szövegszerzők munkáját. A félév során először a XVIII. század hagyományos anyagával foglalkozunk, majd a magyar református egyházi éneklésben két évszázad alatt végbement válságfolyamat történelmi, egyháztörténeti és zeneműveltségi okait tárjuk fel. Végül az 1948-as énekeskönyv létrejöttének körülményeit ismerjük meg.

Tematika:

1. A 18. század:
 - Történelmi áttekintés
 - Hagománytisztelet és újítás:
 - a. 18. század régies dallamai
 - b. Barokk és klasszicista énekek
 - A 18. századi korál
2. A 19. század:
 - Történelmi áttekintés
 - 1806/11 és következményei
3. A 20. század:
 - Az ébredési mozgalmak és énekeik
 - Az 1921-es énekeskönyv
 - A „jugoszláviai énekeskönyv”
 - Az 1948-as énekeskönyv
 - „Találkozás énekeskönyv”

Évközi tanulmányi követelmények:

A kijelölt énekek közül legalább 20 tétel felmondása október 18-ig. A további tételek felmondását legkésőbb a szorgalmi időszak végéig teljesíteni kell. A szóbeli vizsga feltétele az énekek hibátlan felmondása és a sikeres írásbeli (zárthelyi) vizsga.

Az öt félév alatt felmondandó zsoltárok:

Kívülről

5, 6, 8, 19, 23, 24, 25, 32, 33, 38, 42, 47, 51, 65, 66, 68, 77, 80, 81, 84, 89, 90, 91, 92, 96, 97, 99, 105, 110, 114, 117, 121, 130, 134, 135, 136, 138, 140, 141, 146, 150.

Kottából

1, 3, 9, 16, 22, 30, 34, 35, 40, 50, 61, 74, 102, 107, 119, 125, 128, 133, 143.

A félév során felmondandó tételek listája:

Kívülről 11 db, a fenti listából választott zsoltár, valamint az alábbi dicsérek:

172, 174, 226, 228, 243, 263, 299, 326, 329, 338, 345, 397, 398, 422, 455, 459, 460, 471, 478, 479, 511. ÉE 6.

Kottából az alábbi dicsérek:

210, 229, 230, 238, 252, 343, 392, 394, 395, 421, 425, 426, 445, 457, 458, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 488, 502.

Kötelező irodalom:

- Csomasz Tóth Kálmán: „Nos Franciscus Primus...” Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 544–547.
- Csomasz Tóth Kálmán: Az énekanyag megrostálásának szempontja (1943). Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 27–31.
- Csomasz Tóth Kálmán: A zene válsága és az egyház. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 669–691.
- Csomasz Tóth Kálmán: Énekeskönyvünk és a gyülekezeti éneklés időszerű kérdései. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 176–182.
- Csomasz Tóth Kálmán: Megjelent a Próbaénekeskönyv. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 98–101.
- Csomasz Tóth Kálmán: Az új énekeskönyv vitájához. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 94–97.

- Csomasz Tóth Kálmán: Énekeskönyvünk megújításának szempontjai. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 80–82.
- Csomasz Tóth Kálmán: Testvéri szó az énekügyről. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 45–47.

Ajánlott irodalom:

- Árokháty Béla: Megjegyzések az Új Énekeskönyvhöz. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 60 (1917) 502–503.
- Árokháty Béla: A II. Próbaénekeskönyv dallamaihoz (Válasz Szügyi Józsefnek) A zsinat figyelmébe. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 61 (1918) 299–301.
- Árokháty Béla: Énekeskönyvünk, gyülekezeti éneklésünk és a Magyar Református Kántorkönyv. *Protestáns Szemle* 42 (1932) 369–374.
- Árokháty Béla: 1932/2. A Magyar Református Kántorkönyv és egyházi énekügyünk. *Protestáns Szemle* 42 (1932) 641–646.
- Árokháty Béla: Egyházzenei előadások - a MPIT kiadása P. 1937. 77. lap
- Árokháty Béla: Az igazi békekonferencia. *Zeneközöny* 11/4 (1937) 1.
- Árokháty Béla: A református gyülekezeti éneklés. A jugoszláviai református új énekeskönyv lelki képe. Bp., 1940.
- Bartalus István: Könyvismertetés. Egyházi énektár... készítette Ivánka Sámuel,... *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 22 (1863) 470.
- Benkő István: Korabeli vita az 1744-es kolozsvári énekeskönyvről. *Református Szemle* 84 (1991) 219–237.
- Bódiss Tamás: Csomasz Tóth Kálmán himnológiai öröksége. Az 1948-as magyar református énekeskönyv szerkesztési munkáinak megindulása, elvi alapvetése. *Magyar Egyházzene* 8 (2000/2001) 229–235. és *Református Egyház* 54 (2002) 34–36.
- Bódiss Tamás: Énekeskönyvek a mérlegen. Csomasz Tóth Kálmán születésének 100. évfordulóján. *Református Egyház* 54 (2002) 200–203.
- Bódiss Tamás: Reformtörekvések a református énekeskönyv megújításáért a XX. század első felében. In: *Socia exultatione* A Reajeczky Benamin születésének 100. évfordulóján tartott tudományos ülészek előadásai. Bp., 2003. 217–224.
- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Református Egyházi Könyvtár, 25. Bp., 1950.
- Csáji Pál: Énekeskönyv-revizió kísérlet 1729-ben. *Egyháztörténet* 1 (1958) 166–173.
- Czanic Gyula: Néhány szó az énekeskönyvről *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 55 (1912) 484., 502.
- Dávid István: Erdély XVIII. századi orgonaépítészete és hatása a magyar református egyházban. DLA értekezés. Bp., 2001.
- Denke Gergely - Balla Péter (1908–1984) In: *Himnológiai szöveggyűjtemény*. Dr. Szönyi György [szerk.] Teológiai tanulmányok. Új folyam – 24. kötet. Bp., 1990.
- Erdélyi János: A reformált énekeskönyv és az énekügy. *Sárospataki Füzetek* (1864) 846–858.
- Fejes István: A próba-énekeskönyv ügy. Részlet az egyetemes énekügyi bizottság elnökének jelentéséből. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 48 (1905) 401–404.
- Fekete Csaba: Az Öreg Debreceni Énekeskönyv keltezése. *Magyar Egyházzene* 4 (1996/97)
- Fekete Csaba: Éneklés tilalma? *Magyar Egyházzene* 4 (1996/97) 319–324.
- Fekete Csaba: Találkozás énekeskönyv. Istentiszteleti életünk paraméterei. *Zsoltár* 3/4 (1996) 2–14.
- Fekete Csaba: Három tétel református istentiszteletünk értelmezéséhez. *Zsoltár* 4/2 (1997) 6.
- Fekete Csaba: Mi urunk, édes Atyánk és Atya, Fiú, Szentlélek [Énektörténet]. *Zsoltár* 4/3 (1997) 11–13.
- Fekete Csaba: Hendrik Hasper és Csomasz Tóth Kálmán levelezése. *Zsoltár* 10 (2003) 50–67.
- Fekete Károly: Makkai Sándor részvétele a magyar református liturgia megújításában. *Magyar Egyházzene* 3 (1995/1996) 147–154.
- Fekete Károly: A Református liturgiánk története a XIX–XX. században. *Magyar Egyházzene* 7 (1999/2000) 468–480.
- Fekete Károly: Orgonáink szerepének újragondolója. *Zsoltár* 10 (2003) 17–33.
- Gárdonyi Zoltán: Széljegyzetek a magyar református énekeskönyvhöz. Református Egyház XLIV (1992) 200–203., valamint „...eleitől fogva...” Tanulmányok, dolgozatok... Bp., 1993. 7–12.
- Gáty Ferenc: *Új magyar református énekeskönyv*. Pápa, 1941.
- Gönczy Lajos: Egyházi énekeskönyvünk története. *Református Szemle* 71 (1978) 433.
- Havas Gábor–Kulifay Albert: *A Soli Deo Gloria Szövetség története*. Bp., 1992.
- Ivánka Sámuel: Őszinte szó új énekeink érdekében. *PEIL* 42 (1883) 1159. skk.

- Karácsony Sándor: Mostani és leendő énekeskönyvünk esztétikai és irodalomtörténeti szempontból. *Zsoltár* 2/2 (1995) 2–10.
- A komáromi helvét hitvallású egyházmegye közgyűlése által elfogadott és egyházkerületi közgyűlésre terjesztett vélemény. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 16 (1863) 1280–1285.
- Kósa László: A belmisszió irányzatai és főbb képviselői. In: *Egyháztörténet II.* Bp., 1998. 96–98.
- Kálmán Farkas: Az énekes könyvről. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 21 (1878) 1997–1207.
- Kálmán Farkas: Nyílt levél a szerkesztőkhöz. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 34 (1891) 208.
- Kövendi Dénes: Karácsony Sándor és zsoltáreneklésünk megújulása. (Emlékek és gondok). In: *Himnológiai szöveggyűjtemény.* Dr. Szőnyi György [szerk.] Teológiai tanulmányok. Új folyam – 24. kötet. Bp., 1990.
- Ladányi Sándor: A református egyház az I. világháború végén. *Egyháztörténet 2. – tankönyv és tanári kézikönyv.* Református Pedagógiai Intézet Budapest, 1998
- Lajtha László: Egyházzenei vitánk margójára. *Protestáns Szemle* 43 (1933) 27–32.
- Molnár Antal: A magyar református kántorkönyv ankétjához. *Protestáns Szemle* 43 (1933) 57–63.
- Nagy Ignác: Néhány szó az énekgyártásról. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 34 (1891) 546.
- Nagy Ignác: Az énekügyi bizottság munkálatairól. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 25 (1882) 141.
- Pálffy Károly: Éneklésünk legbecesebb forrása az 1744-es kolozsvári impressum. *Református Szemle* 74 (1981) 202.
- Pálffy Károly: Gyülekezeti éneklésünk vázlatos története. *Református Szemle* 76 (1983) 207–208.
- Id. Révész Imre: *A Magyarországi Ref. Egyház közönséges énekeskönyvéről.* Debrecen, 1866.
- Révész Imre: Mostani és leendő énekeskönyvünk egyházi teológiai szempontból. *Igazság és Élet* 7 (1941) 22. skk; valamint *Zsoltár* 2/1. (1995) 2–5.
- Révész Imre: *Egy fejezet a magyar református ébredés történetéből.* Debrecen, 1943.
- Révész Imre: *Az új énekeskönyv felé.* Szerkesztette Révész Imre. Debrecen, 1943.
- Révész Imre: Jelenlegi énekeskönyvünk dicsérete és egyéb anyagának teológiai átvizsgálása. *Theológiai Szemle* 19 (1943) 46.skk, 94.skk, 135.skk
- Szabó Csaba: *Erdélyi magyar harmóniás énekek a XVIII. századból.* Budapest-Szombathely, 2001. CD-ROM
- Seprődi János: A reformátusok próba-énekeskönyvének bírálata. Bp., 1904.
- Seprődi János: A próbaénekeskönyv dallamai. *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 47 (1904) 647. skk, 663. skk.
- Seprődi János–Balthazar Dezső: Az egyetemes ref. énekeskönyv ügyében. *Református Szemle* 6 (1912) 747–750.
- Szügyi József: Énekeskönyvünk ügyében. *Zeneközlöny* 1906 március. Az írás megjelent: *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* 49 (1906) 195. skk és 211. skk.,
- Szűcs Endre: Csomasz Tóth Kálmán (1902–1988) munkásságának bibliográfiája. *Magyar Egyházzene* 6 (1998/1999) 93–116.
- Zalánfy Aladár: Az orgona mint liturgikus hangszer. *Protestáns Szemle* 43 (1933) 169–176.
- *Zsoltároskönyvünk az ige mérlegén.* „A Kálvin János Társaság kiadványai 10. szám” Budapest, 1941.

VPPGH58 - ÖNISMERETI GYAKORLAT (PEDAGÓGUS SZEMÉLYISÉG)

Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: V.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A vallástanárképzésen belül lehetőséget, teret és időt biztosítani az érdeklődő (vallástanári munkára készülő) hallgatók számára ahhoz, hogy – nem utolsó sorban a választott hivatás vonatkozásában – elemezzék önértelmezésüket, alaposabban megismerjék személyiségüket, és önismeretüket tudatosan használják feladatkörük betöltése közben.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A motiváció

2. Az identitás
3. Életrajzunk meghatározó eseményei
4. Verbális és nonverbális kommunikációnk jellemzői
5. Problémás helyzetekben tanúsított viselkedésünk
6. Személyes értékrendünk
7. Viszonyulásunk a másik nemhez
8. Erőforrásaink és tartalékaink
Évközi tanulmányi követelmények:
Önismereti csoportban való aktív részvétel; olvasónapló és önreflexió készítése
Kötelező irodalom:
▪ Ld.: Ajánlott irodalom
Ajánlott irodalom:
▪ F. Várkonyi Zsuzsa: Tanulom magam, Balatonfenyves 2000.
▪ Horney, Karen: Selbstanalyse, 3. Aufl., München 1980.
▪ Rattner, Josef: Selbsterkenntnis und Menschenkenntnis, 2. Aufl., München 1975.
▪ Riemann, Fritz: Grundformen der Angst. Eine tiefenpsychologische Studie, München 1999 (1961).
▪ Rudas János: Delfi örökösei. Önismereti csoportok: elmélet, módszer, gyakorlat, 4. kiadás, h.n. 1990.
▪ Schick, Erich: Seelsorge an der eignen Seele. Geistliche Lebensregeln zur inneren Ordnung, Hamburg 1963.
▪ Thomas, Klaus: Selbstanalyse. Die heilende Biographie, ihre Abfassung und ihre Auswirkung, 2. verb. Aufl., Stuttgart 1976.

VI. félév

ETRRH02 - HISTÓRIAI SZIGORLAT (EGYETEMES ÉS MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET)				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: N: 0	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: ETRRH52 – Egyetemes egyháztörténet ETRRH56 – Magyar egyháztörténet 3.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: VI.	Értékelés módszere:

SPCSH02 - SZAKDOLGOZAT 2.				
Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám: N: 0	Kredit: 10	Előtanulmányi kötelezettség: SPCSH01 – Szakdolgozat 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: VI.	Értékelés módszere:

ETRRH56 - MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ETRRH55 – Magyar egyháztörténet 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: VI.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				

A XIX. századi Európa politikai és vallási küzdelmeinek a magyarországgal való összefüggésének bemutatása, megértése, a magyarság és a protestantizmus érdekeinek világossá tétele. Új egyházi lehetőségek a dualizmus korában, majd az I. világháború egyházakra gyakorolt hatásának bemutatása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Ferenc és V. Ferdinánd uralkodása, egyház- és valláspolitikája; a római katolikus restaurációs törekvések és a protestantizmus elleni támadások megújulása.
2. Vallásügy a reformországgyűléseken, alkotmányos küzdelem a vallásegyenlőségért.
3. A református és evangélikus egyházak közötti uniós-törekvések újjáéledése: a "kéri szerződés" (1830) és a "nagygeresdi egyezség" (1833).
4. Az 1848/1849. évi forradalom és szabadságharc és a protestáns egyházak viszonya. Az 1848:XX. tc. előzményei, tartalma és jelentősége.
5. A szabadságharc leverése; a megtorlás és az elnyomás (abszolutizmus) kora: a provizorium, a Bach-korszak, a "protestáns pátens" és az ellene való védekezés és küzdelem, a "protestáns pátens" visszavonása, az "Októberi Diploma", az 1867. évi május 15-i rendelet.
6. A protestáns (református) iskolaügy és iskolák helyzete az abszolutizmus korában; a pesti református (közös protestáns) főiskola és gimnázium.
7. A kiegyezés előzményei, tartalma, vallásügyi és egyházpólitikai jelentősége, valamint hatása a magyarországi protestantizmusra, a magyarországi protestantizmus közjogi helyzete a dualizmus korában, az áttérések, a vegyesházasság és az abból származó gyermekek vallása, az "elkeresztelések", az "egyházpólitikai törvények", a tábori lelkészség, küzdelem a vallásegyenlőségért.
8. A közoktatásügy a dualizmus korában; a "népiskolai törvény" és a református iskolaügy, Eötvös József oktatás- és iskolapolitikája és a református művelődés- és neveléspolitikája, kollégiumaink helyzete, élete és jelentősége a dualizmus korában, a külföldi (protestáns) tanulmányutak (peregrináció) a XIX. században.
9. A református egyház belső (szervezeti) élete a dualizmus korában; az 1881. évi debreceni zsinat és előzményei, az új egyházalkotmány, a szervezetileg "egységes református egyház", a "közalap" (domestica), a nyugdíjintézet, özvegy- és árvaegylet.
10. Ideológiák és teológiai irányzatok a dualizmus korában, és ezek hatása a magyarországi protestantizmus (református egyház) életére és munkájára: szabadelvű irányzatok: racionalizmus, liberalizmus, nacionalizmus (ide értve a pánszlávizmust is), új ortodoxia, a Magyar Protestáns Egylet és az "új-ortodoxia" küzdelme (Ballagi Mór, Kovács Albert, Révész Imre, Ballagi-Filó vita), a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság, az "ébresztő teológia", a belmisszió, belmissziós mozgalmak, irányzatok, egyletek, egyesületek és intézmények, egyházi (teológiai) irodalom és sajtó, a szocializmus eszméje és az egyház szociális felelőssége, érzékenysége, magatartása a XIX. század második felében és az I. világháború előtt.
11. Kísérlet a katolikus-protestáns reünióna, valamint a református-evangélikus uniós törekvések újabb fejleményei.
12. Magyar reformátusok, református egyházak az ország határain kívül (pl. Amerikában).
13. A "szekták" ("kisegyházak") és keletkezésük okai, történetük alakulása, a református egyház viszonya a szektákhoz, és "szektakérdéshez".
14. Az I. világháború és a református egyház.

Évközi tanulmányi követelmények:

Óralátogatás

Kötelező irodalom:

- Zsilinszky Mihály: A magyarországi protestáns egyház története (Bp. 1907)
- Bíró Sándor-Bucsay Mihály-Tóth Endre-Varga Zoltán: A magyar református egyház története (Bp. 1949)
- Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945 (Bp. 1985)

Ajánlott irodalom:

- Révész Imre [ifj.]: Révész Imre élete 1826-1881 (Debrecen, 1926)

VPPGH42 - KATECHETIKAI GYAKORLAT 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: N: 30	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGH41 – Katechetikai gyakorlat 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy

	kötelező	tavaszi	Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tanegység célja az elméleti pedagógiai és katechetikai ismeretek gyakorlati alkalmazása, a metodikai felkészültség fejlesztése a gyakorlatban egy bizonyos gyülekezetre, szolgálati helyzetre, ill. azon belül egy bizonyos korosztályra összpontosítva.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Az óravázlat-készítés alapszabályai. A használandó módszerek és eszközök kiválasztásának modelljei, lehetőségei. A hallgatóknak lehetőségük lesz óvodai, általános iskola alsó- illetve felső tagozat, valamint középiskolás fiatalok között végzett hittanoktatói munkába betekinteni. Az adott foglalkozások témái az adott csoport tanmenetétől függően változóak, de a kurzus indulásakor ismeretesebbek lesznek a hallgatók számára.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Részvétel a kötelező megbeszéléseken (beleértve a hospitálást követő kiértékelő megbeszéléseket is), rendszeres hospitálás, óravázlat-, ill. elemző bírálatkészítés, egy hittanoktatási óra megtartása, ill. egy óraadás bírálata.				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ld.: Ajánlott irodalom 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A Kálvin Kiadó és a Református Pedagógiai Intézet gondozásában megjelent tankönyvsorozatok. ▪ Fodorné Nagy Sarolta: A katechézis kommunikációs problémái, Budapest, 1996. ▪ Tamminen, K. et al.: Hogyan tanítsunk hittant, Budapest 1998. 				

VPPGH59 - EGYÉNI GYŰLEKEZETI KATECHETIKAI GYAKORLAT				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 60	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: tavaszi	Értékelés módszere:

VPPGH60 - GYAKORLÓ ISKOLAI GYAKORLAT				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: N: 90	Kredit: 7	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: VI.	Értékelés módszere:
Gyakorló iskolai gyakorlat , amely gyakorlatvezető tanár irányításával történik. A gyakorlat időtartama 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 óra önálló megtartását. Az utolsó óra a vizsgatartás a vezetőtanár, a gyakorló iskola és a KRE HTK képviselőjének jelenlétében. A gyakorlatnak a Budapesti Lónyay utcai Református Gimnázium, a Nagykőrösi Arany János Ref. Gimnázium, és a Szentendrei Református Gimnázium, mint a KRE gyakorlóiskolái adnak helyet.				